

Redaktora ziņa

Šūpolēs

Klusā nedēļa Latvijā šogad sākās ar 25. martu. Savukārt Otrās Liel-dienas jau satiekas ar joku dienu. Tādas apaļajā 2002. gadā sakritības.

Gatavojot šo «Dundadziņka» numuru, aprunājos ar pieciem dundadziņkiem, kuru ierasto dzīvi pirms vairāk nekā pusgadsimta pār-trauca netaisnīga, brutāla vara. Ne-viļus sāku domāt — kas šo cilvēku mūža guvumā ir līdzīgs?

Sibīrieši nesūdzas par šolaiku ik-dienu. Nesūrojas, ka rīciens par plānu, ka vietējā vara vienīgā pie vi-sa vainīga. Vai tālab, ka tagad uz-celta viņu izsapņotā Latvija? Diezin. Šī valsts, kur daļa tās iedzīvotāju de-besis tik ļoti *pietuvinājuši*, ka aiz tām mierīgi karotes var aizbāzt, bet

daudz lielāka daļa ir laimīga, ja ta-jās pašas karotēs dienišķo zupu var pasmelt, diezin vai saucama par sap-ņu Latviju.

Nežēlojas, neraud tas, kurš zina ciešanu īsto mēru. Un, ja arī repre-sētie skarbi un trāpīgi novērtē pašreizējo laiku, tad dara to lietišķi. Lai nu kam, viņiem ir tiesības to da-rīt.

Bet galvenās kopīgās īpašības man šķita mundrums, darbaspars, dzīvesprieks, humors. Jānis Reboks, pāršķirdams savas dzīves drūmākās lappuses, atrod vietu arī smiekli-ņam. Lidija Siliņa atzīst: par pašu briesmīgāko joprojām nav iespējams runāt. Bet nav jau tā, ka apcietinā-jumā un nometnēs nerunāja un ne-

smējās. Jokoja arī! Citādi nebūtu ie-spējams izturēt.

Tas ir cilvēka pārdzīvojumu atvē-ziens — no lielākajām bēdām līdz lielākajiem priekiem. Tās ir šūpoles, kurās ikkatrs sēžam. Augšā — lejā, augšā — lejā. Vai tas ir vajadzīgais ritms, lai izturētu? Lai mūžs būt pil-nestīgs — apaļš?

Arī šajās Lieldienās būs šūpošanās. Būs pārgalvība, bērnu un jauniešu smieklī, būs sajūtas un izjū-ta, ka prieki nekad nebeigsies... Bet — pēc katra vēziena nāk atvēziens — laika ziņā, iespējams, mazliet no-vēloti, bet nāk.

Kaut kas no šūpoļu ritma varbūt arī šajā numurā.

Alnis Auziņš

Divi no Ugāles ešelona

1949. gada 25. marts osteniecei Guntai Šteinei un muņeniekam Jānim Rebokam iesākās vienādi. Tumsa, rīts, apjukums, sveši karavīri un savējo pakalpiņi. Kājām gaisā sagrieztā māja un visa dzīve. Ugāles stacijā Gunta nonāca 32. vagonā, Jānis — 44. Pavisam ešelona bija 65 vagoni.

Toreiz viņi nepazina viens otru un nokļuva katrs savā Sibīrijas sādžā. Bet nu jau kopā aizvadīs mūžs — tepat dzimtajā pusē. Pirms dažiem gadiem, skolotāja Kārļa Čodera rosināti, Jānis un Gunta uz-rakstīja savu smago gadu atmiņas.

Bez izvēles

No Jāņa Reboka atmiņām: «Esmu dzimis 1926. gadā. 1944. ga-da februārī saņēmu iesaukšanas pa-vēsti darba dienestā. Uz Vāciju braukt negribējās. Mēs, vairāki zē-ni, pieteicāmies leģionā. .. Aprīļa pēdējās dienās izbraucām uz fronti pie Veļikajas upes. Mūs iedalīja 15. divīzijas 32. jeb pulkveža Aperāta pulkā. .. Dienu pirms Jāņiem sākās krievu uzbrukums ar stundu garu artilērijas viesuļuguni. .. Kaujas ilga līdz 26. jūnijam, tad atkāpāmies. .. Jūlija pirmajās dienās sākās krievu uzbrukums. .. Uzzinājām, ka kritīs mūsu pulka komandieris Aperāts. Gājām pa purviem un mežiem ne-mitīgās kaujās ar karaspēka daļām un partizāniem. Šķērsojot Zilupi, atklājās drausmīga aina. .. Aiz tilta lauks bija noklāts ar mūsu zēnu li-ķiem, gandrīz puse — sašķaidīti ar tanku kāpurķēdēm.»

Tad — 12 dienu atvaļinājums dzimtenē. «Citi zēni slēpās — zem grīdas vai kur. Bet kāds bija redzējis, un viņus saķēra. Vienu nošāva. Es braucu uz fronti atpakaļ. Vai bries-mīga patriotisma dēļ? Bet ko darīt? Ja slēptos, pēc pāris dienām sāktu meklēt, večiēm ķertos klāt. Ne paši friči, šucmaņi ķēra un šāva.»

Turpmākās kara gaitas — kopā ar vāciešiem. Kaujas, ievainojums plecā, ārstēšanās, kaujas, kapitulā-cija un filtrācijas nometne Grodņā. «Tur pratināja čekisti, kas prata latviski. Mani nosūtīja uz Tulas ogļ-raktuvēm. Spēku nebija! 1946. gada pavasarī palaida vaļā.»

«Ruki v verh, v ugol!»

No J. Reboka atmiņām: «Pienā-ca 1949. gada 25. marts. Māsa bija tikko piecēlusies, mani «viesi» pār-steidza guļošu. Apsveicināšanās bija īsa: «*Ruki v verh, v ugol!*» Mums de-va 20 minūtes. .. Māsa paspēja sa-vākt kaut ko no drēbēm un saģērbt

Izsūtījumā. Jānis Reboks (otrais no kreisās) pie sava kombaina.

Foto no J. Reboka personiskā arhīva

bērnus. Izrādījās, nav vienas no sa-rakstā minētajām māsas meitām, kas bija palikusi pie mūsu vecā-kiem... Vēl tagad atceros, kā mana māte tēva pagalmā lūdžās čekas virsnieku, lai atstāj viņiem, diviem vecīšiem, kaut vienu mazbērnu. To, protams, neatļāva.»

G. Šteine: «Ugāles stacijā ie-braucām pēc pusnakts. Mašīnu pie-kāpināja pie vagona un mūs ar vi-sām mantām iestūma vagonā. Aiz-vērās durvis, noklaudzēja atslēgas, un mēs atradāmies pilnīgā tumsā. .. Tā bija bezmiega un neziņas nakts. Visu nakti dūca mašīnas, kauca bremzes, raudāja bērni, vaimanāja sievietes. Veda klāt cilvēkus.»

Rītausmu ieraudzījām caur dēļu spraugām. Logi lopu vagonā bija no ārpuses aizsīstī dēļiem, bet iekšpusē izsisti ar dzeloņdrātīm. Vagona vidū bija dzelzs krāšņiņa .. un spainis, abos galos — dēļu lāvas, kur saklājām segas, lai dienā varētu sēdēt un naktīs gulēt. ..

Lielajā stacijā ešelons dienās stāvēja, bet naktīs joņoja ar mežonīgu sparū. Stacijās pēc noķē-zītajām slīdēm varēja spriest, ka pirms mūsu ešelona ir aizgājuši daudzi.»

Ugāles ešelonu izmitināja Om-skas apgabala sādžās.

No **J. Reboka atmiņām.** «.. 10. aprīlī bijām sasnieguši «apsolīto» zemi — stepi un salu. .. No sniega

Vēl šajā reizē

4. lpp.

«*Sillauku* saimnieks Ernests Cekuls apkārt Trīspriedei bija iekārtojis smuku solu un uz atzveltnes iegrebis: «Nāc, apsēdies, laika diezgan!»»

5. lpp.

«*Agrāko aptiekas īpašnieku Kārli Sinku dundadziņki atcerējās vēl pēc 30 gadiem: «Viņš iedeva zālītes, un līdz šai dienai man nav sāpējis.»»*

6. lpp.

Vai viegli būt jaunam Dundagā?

7. lpp.

«*Lieldienas piedzīvojam fiziski tad, kad Dievs ir novēlis smago akmeni no tumšā dzīves kapa, kurā esam ieslodzījuši savu dvēseli un miesu.»*

8. lpp.

«*Jukšu un jukšiņu sēklas kā jukušas juku jukām jūk jukumā...*»

Sešas aprīļa tēzes par pieautoostas pieminēkli.

Mākslas un mūzikas skola rīko Mākslas dienas Dundagas pili

23.IV Mākslas dienu atklāšana plkst. 15

* Ventspils simfoniskā orķestra koncerts

* Mākslas nodaļas audzēkņu darbu izstādes atklāšana

24.IV Mākslas nodaļas pedagogu Daces Čoderas un Evas Bernā-nes personālizstādes atklāšana plkst. 17

25.IV Projekta «Radošā darbnīca» sākums plkst. 16

26.IV Izstādes «Jūlijs Bogdans — Dundagas podnieks» atklāšana plkst. 15 (Talsu novada muzejs)

27.IV Mākslas dienu jampadracis plkst.12

28.IV «Sanāciet, sadziediet, sasadancojiet!» plkst. 16

29.IV Mūzikas nodaļas koncerts plkst. 17.30

30.IV Talsu mākslinieku diena plkst. 16

1.V Mākslas dienu kumēdiņi plkst. 16

2.V Vecāku diena «Iemācīsim vecākus zīmēt!»

3.V Projekta «Radošā darbnīca» atklāšana

4.V Rīgas projekts plkst. 22

maz nespēja saglabāt. Es biju beidzis traktoristu kursus, strādā-ju par traktoristu un kombainieru un pelnīju 100 rubļu mēnesī. Tad jau varējām dzīvot.»

Gunta Šteine: «Visi lauki bija pilni ar vērmelēm. Rudenī no stepes plūda rūgta dūmaka, un tāpat garšoja mūsu ceptie plāceņi.»

Gunta: «Mums gan par nopelnī-to algu lika pirt obligācijas.»

Dzīves platība bija mazītiņa zem-ļanka četrpadsmit cilvēkiem. **Jānis:** «Mēs ar māsas vīramāti gulējām tā — kājas pretī pamišus salikuši, gal-va katram uz savu pusi.»

Maizi vietēji iedzīvotāji pēdējo reizi bija pirkuši pirms kara. **Jānis:** «Traktoristam vienīgajam deva ga-rantēti 3 kg graudu par izstrādes dienu. Tos grūda piestā.» **Gunta:** «Bija tikai kvieši. Cēpa baltmaizi bez ierauga, miklai piejaucot raugu, reizēm pievienojot ķirbjus.»

1956. gadā izsūtītie atgriezās. Sādžā, kur mitinājās Jānis ar saviem radiem, uz mūžu palika deviņi lat-vieši — lielākoties vecie un slimie.

Jānis: «Vēlāk daži no mūsējiem uz turieni ir aizbraukuši. Tās vietas ir stipri mainījušās. Nav vairs veco iedzīvotāju, ar kuriem labi satikām. Kur bija aplabāti tuvinieki, tur ta-gad līdzena vieta.»

Gunta: «Mēs, Sibīrijas bērni, sa-zināmies. 25. martā aizejam pie Pie-miņas akmens, citreiz esam brau-

kuši uz Represēto biedrības pasāku-miem Talsos.»

Kas kuram grūtības

Ne Jānis, ne Gunta nesaprot pašreizējos čīkstētājus. **Gunta** skarbi saka: «Palaistu zemļankās dzīvot, tad redzētu grūtības! Mēs strādājām kā zvēri. Govju mēslus pārstrādā-jām ķieģelišos, *kizjakā*, tas bija kuri-nāmais. Ja ziemā putenī kāds no-maldījās, tad pēc smakas vien aizgā-ja uz savu sādžu.

Gunta Šteine: «1957. gadā pirms Jāņiem atbraucu uz Latviju — vēl tikai paciemoties. Tantes cīnījās ar mani — neļāva tā siet lakatiņu, kā es pa krievu modei biju ieradinājusies. Jūlija beigās devos atpakaļ uz Sibīriju. Teicu: man jābrauc mājās. Vecāmamma, to dzirdot, raudāja.»

Kas kolhoza laikos te bija stum-jams un grūzams, tas tagad ir izska-lots malā. Kas toreiz bija zīkeris, tas arī tagad dzīvo. Kā laukos var netu-rēt sakņu dārzu, cūciņu, visticpas? Krievu laiki samaitāja. Kā saka — kopus kopta cūka nespirst. Un jau-nos pārāk tālu esam aizstūmuši.

Jānis: — Dundaga pilna ar bez-darbniekiem. Bet autobuss vāc strādniekus no Talsiem, Ģibuliem, Valdgales, Pūņām un ved uz Kolku. Vīri ver zivis un nesūdzas.

Gunta un Jānis arī nesūdzas.

Alnis Auziņš

Pagastā

2. martā pili koncertēja pagasta jauktais koris, skolas zēnu koris un deju kolektīvs «Dun-dang». Pasākums «Dzied un dejo dundadznieki» bija veltīts izcilā dundadznieka, pedagoga Ernesta Ābola 80 gadu jubilejai.

12. martā Attīstības nodaļas telpās vairākas stundas Valsts ieņēmumu dienesta Talsu rajona nodaļas konsultāciju sektora darbinieces palīdzēja daudadzniekiem aizpildīt gada ienākumu deklarācijas.

17. martā Dundagas pili interesentes pirmo reizi izmēģināja spēkus Amerikā populārājās līnijdejās (vīriešiem tur neesot ko darīt).

25. martā pili notika komunistiskā terora upuru piemiņas pasākums.

No 26. līdz 29. martam pili skatāma floristikas izstāde «Lieldienas gai-dot».

* * *

8. aprīlī pulksten 21 Dundagas pili notiks lauksaimnieku sapulce. Aicināti augu aizsardzības aplieciņu īpašnieki un tie, kam nepieciešams tās iegūt.

Jaunumi sportā

23. martā Talsu sporta namā rajona pašvaldību sporta spēļu trešajā posmā augstāko vietu izcīnīja G. Skujīņa komandsacensībās galda spēlēs — 3.vieta. Florbola soda metienos dundadzniekiem 4.v., šautriņu mešanā 5.v., boulingā 7.v., stafetē 9.v., basketbola soda metienos un futbola soda sitienos 12.v.

20. aprīlī plkst. 11 pils zālē **VISI** aicināti piedalīties galda spēļu sacensībās (novuss, galda teniss, šahs, dambrete, zolīte, šautriņas). Dalības maksa Ls 1.

Inguna Klēvere

Uzmanību, skolēni!

LR Zemkopības ministrija rīko zīmējumu konkursu «Mežs šodien un rīt»

Konkursa mērķis

Vecināt sabiedrības interesi un izzināt par mežu un tā lomu cilvēka dzīvē un tautsaimniecībā.

Konkursa laiks un dalībnieki

Konkurss norisinās 2002. gada martā un aprīlī «Meža dienu 2002» laikā visās vispārīgizglītojošajās un speciālajās skolās. Aicināti visu klašu skolēni.

Prasības konkursa darbiem

Konkursam pieņem zīmējumus, kas atbilst tēmai «Mežs šodien un rīt». Ieteicams zīmēt uz A4 formāta lapām jebkurā tehnikā. Darbiem jānorāda nosaukums vai tēma, autora vārds, uzvārds, skola, klase, pilsēta vai rajons, tālrunis.

Iesniegšanas termiņš

Darbi jāiesniedz līdz 26. aprīlim — pasta zīmogs; var arī iesniegt Valsts meža dienesta (VMD) teritoriālajā struktūrvienībā.

Individuālo un kolektīvo darbu iesniegšana

- Zemkopības ministrijas Meža politikas departamenta Sabiedrisko un starptautisko attiecību nodaļā Rīgā, Republikas laukumā 2, LV 1981, tālr.: 7027553, vai

- tuvākajā VMD struktūrvienībā (dundadzniekiem — Ezeru, Kaļķu vai Priedaines mežniecībā. — *Red.*).

Apalvošana

Konkursa uzvarētāji (individuāli un klase) saņems goda rakstus un balvas. Labākos darbus publicēs un izstādīs Zemkopības ministrijā. Labākie individuālo darbu autori un uzvarētājklares varēs piedalīties ZM ekskursijā un iepazīties ar interesantiem meža objektiem un mācību takām.

A. Nābels — Šneiders, Meža politikas departamenta direktora vietnieks

Kā atjaunot mežu

Meža dienu laikā no 8. līdz 12. aprīlim Talsu virsmežniecība rīko informācijas nedēļu par meža atjaunošanu visās mežniecībās. Katru dienu no pulksten 9 līdz 16 Ezeru, Kaļķu un Priedaines mežniecībā iedzīvotāji varēs saņemt bezmaksas konsultācijas par meža atjaunošanu un ieaudzēšanu lauksaimniecības zemē un iepazīties ar dažādiem informatīvajiem materiāliem un bukletiem.

Runas vīriem ir spēks rokās

Dundagas pagasta padomē 2002. gada 21. februārī

Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz nekustamajiem īpašumiem:

Ūši 8,5 ha; *Šķībragi* 29,8 ha; no īpašuma *Rīgzemes* atdalāmā 5,5 ha zemes gabala; no īpašuma *Senķi* atdalāmā 30ha zemes gabala; *Valku Akmeņkalni* 12243 m, dzīvojamā māja un saimniecības ēkas; *Vīdales Pienotava* 0,6341 ha, koka un mūra divstāvu ēka (pienotava) un divi koka šķūņi; *Ošlidumi* 18,8 ha; *Paijas* 0,2 ha; *Akmentiņi* 20,4 ha; *Jaunkalni* 33,2 ha, dzīvojamā māja ar saimniecības ēkām.

«Dīzelis un Margarita»

Noraidīja studijas *Kvinta Filma* piedāvājumu, piedaloties pašvaldībai ar Ls 1500 maksājumu, uzņem Dundagas pagastā vienu no seriāla *Dīzelis un Margarita* sērijām (26 min).

Draudzes kora jubileja

Nolēma atbalstīt Dundagas evaņģēliski luteriskās draudzes kora 80 gadu jubilejas koncerta rīkošanu un piešķīra Ls 80,00 no kultūras pasākumiem paredzētajiem izdevumiem.

Vīdales bibliotēkas darba laiks

Apstiprināja Vīdales bibliotēkas jauno darba laiku:

P. slēgts

O. 9.00 - 15.30

T. 12.00 - 18.00

C. 9.00 - 15.30

P. 12.00 - 18.30

S. 10.00 - 14.00

Sv. slēgts

Mācību maksas atlaides Mākslas un mūzikas skolā

Laikposmam no 01.01.2002. līdz 31.05.2002. atbrīvoja vienu audzēkni no mācību maksas Dundagas mākslas un mūzikas skolā, bet otram mācību maksu samazināja par 50%.

Pašdarbības pulciņi

Apstiprināt pašdarbības kolektīvus un to vadītāju darba samaksas laikposmam no 01.01.2002. līdz 30.06.2002. Pašvaldība algos vadītājus un koncertmeistarus jauktajam korim, sieviešu vokālajam ansamblim, bērnu popgrupai, deju kolektīvam (4 grupas), folkloras kopai un aktiermeistarības pulciņam.

Nomas nosacījumi kafējnīcai pili

Apstiprināja sagatavotos telpu nomas nosacījumus kafējnīcai pili.

Zemes piešķiršana lietošanā

Pēc iesniegtajiem pieprasījumiem un likuma «*Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos*» 2. panta piešķīra pastāvīgā lietošanā 11,4 ha zemes (kadastra Nr. 8850-006-0116 un 8850-018-0155) saimniecības veidošanai mežsaimniecības vajadzībām.

Vienu lūgumu noraidīja, jo nav prasīta brīvā, valstij piekritošā zeme. Pēc Dundagas pagasta centra plānojuma pieprasītājā teritorijā paredzēta zaļā zona, zemes gabals robežojas ar Dundagas vidusskolas teritoriju un pie tā nav paredzēts piebraucamais ceļš. Minētie nosacījumi nesakrīt ar pieprasītāja lietošanas mērķi.

Nekustamā īpašuma nodokļa atlaides

Par 50 % samazināja Dundagas evaņģēliski luteriskajai draudzei ne-

kustamā īpašuma nodokli īpašumam *Dundagas Mācītāja ferma*.

Divus lūgumus noraidīja un ieteica īpašniecei meklēt zemes apsaimniekotāju vai nomnieku.

Par 50% atlaida nekustamā īpašuma nodokli īpašumiem *Jaunplintiņi* un *Plintiņi*;

Individuālā darba atļaujas

Atļāva nodarboties ar individuālo darbu: Gatim Eidonim ar mežizstrādi un Viktoram Katrevičam ar zaru slotu siešanu.

Izlikšana no dzīvokļa

Iepazinās ar pašvaldības Administratīvās komisijas ieteikumu pagasta padomei par iemītnieces izlikšanu no dzīvokļa E. Dinsberga ielā 2 dz. 6. Pēc īrnieka nāves dzīvokli bez īres līguma noslēgšanas ir aizņēmusi viņa meita. Nolēma sagatavot prasības pieteikumu tiesā par iemītnieces izlikšanu no dzīvokļa.

Nosaukumu piešķiršana

Piešķīra nosaukumus: *Kazragi* no īpašuma *Šķībragi* atdalītajam zemes gabalam; *Jaunzemes* no īpašuma *Rīgzemes* atdalītajam zemes gabalam; *Mazsenķi* no īpašuma *Senķi* atdalītajam zemes gabalam.

2002. gada budžets

Atkārtoti pārlūkoja sagatavoto pagasta padomes 2002. gada budžetu un pirms apstiprināšanas veica vairākus grozījumus, lai nebūtu budžeta deficīts:

- visām iestādēm un struktūrvienībām samazināja plānotos izdevumus par 3,364%;
- atteicās no līdzdalības projektā *EIROMĀJA* Talsos;

- izņēma no budžeta līdzfinansējumu valsts investīcijām Kubalu skolai — muzejam;

- izņēma no budžeta līdzfinansējumu investīciju projektam (Ances, Dundagas un Tārgales ūdenssaimniecību projekts), kas piešķirts ar 24.01.2002. padomes sēdes lēmumu (prot. Nr.1 15.).

Papildus nolēma iekļaut Veselības un sociālās palīdzības centra 2002. gada budžetā Ls 4248 medicīnas māsu darba algu palielināšanai pēc LR MK noteikumiem par darba samaksu medicīnas darbiniekiem, naudu piešķirot no sabiedriskās tualetes celtniecībai paredzētajiem līdzekļiem.

Izgāztnes piesārņojuma izpēte

Nolēma šogad izpētīt atkritumu izgāztnes *Mačas* (Jaundundagā) vides piesārņojumu.

Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu

Dundagas pagasta padome **2002. gada 21. marta sēdē** pieņēma lēmumu no 2002. gada 1. aprīļa nodot atkritumu apsaimniekošanu Dundagas pagastā b/o «Ziemeļkurzeme» SIA. Tas nozīmē, ka turpmāk līgumus par atkritumu apsaimniekošanu kā fiziskām, tā arī juridiskām personām ir jāslēdz un visus maksājumus jākārtot tikai ar šo uzņēmumu.

Kopš 2000. gada 1. marta nav mainīta maksa par sadzīves atkritumu izvešanu. Dundagas pagasta padome brīdina par iespējamiem tarifa grozījumiem.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

Eiropas Savienības LIFE projekts «Livonijas zaļais piekrastes reģions 21»*

2001. gadā Eiropas Komisijas *LIFE* komiteja no Latvijas iesniegtajiem projektiem ir apstiprinājusi 3 *LIFE* vides projektus un trīs *LIFE* dabas projektus. Atbalstīto projektu skaitā ir arī Dundagas pagasta padomes un Latvijas Universitātes Vides zinātnes un pārvaldības institūta kopdarbs «Livonijas zaļais piekrastes reģions 21». Tā īstenošanu atbalstījuši seši partneri: Kolkas un Rojas pagasta padome, Slīteres nacionālais parks, Livu savienība, Lībiešu krasts un LU Vides zinātnes un pārvaldības institūts.

LIFE ir vienīgā Eiropas Kopienas programma, kas domāta vides politikas attīstīšanai un īstenošanai. Tās mērķis ir veicināt dabas un vides aizsardzību atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktiem un stratēģiskajām vadlīnijām.

LIFE-Vide darbības jēga ir samazināt ekonomiskās darbības ietekmi uz vidi, novēršot piesārņojumu, iestrādājot vides un ilgtspējīgas attīstības principus teritoriālajā un attīstības plānošanā, sevišķi pilsētvides un piekrastes jomā, izveidot efektīvu atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, tā samazinot visa veida atkritumus un atsevišķu produktu ietekmi uz vidi, ieviest produktu dzīves cikla apsaimniekošanu, kā arī attīstīt vīdei draudzīgus produktus.

LIFE-Vide pievēršas diviem galvenajiem projektu veidiem: demonstrācijas projekti saimnieciskajām darbībām un pašvaldībām, kā arī sagatavošanas projekti, lai atbalstītu kopienas likumdošanu un politiku. Demonstrācijas projektos ir jālieto jaunākie tehnoloģiskie risinājumi vides problēmām, projekta noslēgumā ir jābūt sasniegtiem praktiskiem rezultātiem, turklāt tie jāīsteno tādā mērogā, kas ļauj pārbaudīt šāda risinājuma tehnisko un ekonomisko dzīvotspēju.

LIFE programmā projektus var iesniegt jebkura juridiska persona, nodrošinot 50% līdzfinansējumu vides aizsardzības un 25% dabas aizsardzības projektos. Projektu īstenošanas laiks — no 1,5 līdz 3 gadiem.

Projekta «Livonijas zaļais piekrastes reģions 21» mērķis ir samazināt dažādas negatīvas ietekmes uz Latvijas ZR piekrastes vidi un iekļaut ilgtspējības principus visās piekrastes attīstības nozarēs. Projekta laikā ir paredzēts izveidot *Agenda 21*** plānošanas, ieviešanas un uzraudzības sistēmas bāzi Ziemeļkurzes piekrastei.

Projektā paredzēti šādi uzdevumi un norises.

- Starptautiska konference par piekrastes ilgtspējīgu attīstību.

- Apaļā galda forums.
- Agenda 21* pastāvēšanas principu, sistēmas un tiesiskās bāzes izveide un organizācijas nodibināšana.
- Agenda 21* centra telpu izveide, izmantojot ekotehnoloģijas.
- Rīcības plānošana centra turpmākai pastāvēšanai un attīstībai.
- Demonstrācijas projektu atlase un īstenošana.

- Demonstrācijas projektu ideju un pieredzes izplatīšana: bukleti, citi periodiskie izdevumi, *www* lapa, datu bankas u.tml.

Agenda 21 centra uzbūve un darbība sīkāk tiks izplānota projekta gaitā, taču iespējamie galvenie organizācijas uzdevumi varētu būt šādi.

- Vides informācijas pieejamības un vides saziņas nodrošināšana.
- Sabiedrības iesaistīšana lēmumu pieņemšanā un ilgtspējīgas attīstības veidošanā.
- Vides izglītības funkciju pil-dīšana.
- Agenda 21* plānošanas, ieviešanas un uzraudzības procesa vadīšana.
- Vietēja, reģionāla un starptautiska mēroga semināru, mācību, darba grupu un forumu organizēšana.
- Vides konsultāciju sniegšana vietējiem uzņēmējiem un citiem iedzīvotājiem.

- Dažādu ar piekrastes vides attīstību un aizsardzību saistītu projektu vadīšana, saskaņošana un līdzdalība tajos.

- Sadarbība ar līdzīgām organizācijām ar Baltijas jūru un citur.
- Ekotūrisma informācijas centra funkciju izpilde.
- Sadarbība ar Ziemeļkurzemes piekrastes vietējām skolām.

Gunta Abaja,

Attīstības nodaļas vadītāja

**EC LIFE Environment «LIVONIAN GREEN COASTAL REGION - 21 (angl.)*

***Agenda 21* ir ANO konferencē par vidi un attīstību Riodežaneiro 1992. gadā pieņemts termins, kas latviski tulkojams kā «Darba kārtība (jeb «Rīcības programma») 21. gadsimtam». Tā galvenais mērķis ir saglabāt, attīstīt un veicināt vides iespējas. Vietējā *Agenda 21* nozīmē pašvaldības līdzvērtīgu sadarbību ar visiem vietējās sabiedrības sektoriem, izstrādājot ilglaicīgus attīstības un rīcības plānus konkrētajā vietā. Vissvarīgākais princips — demokrātiski ievirzīta vietējā pašvaldība pulcina pēc iespējas daudz un dažādas kopienas iedzīvotājus un sekmē sabiedrības uzskatu, vērtību un centienu pārtapšanu projektos, politikā, plānos un programmās, citiem vārdiem, iedāļu pārvēršanos praktiskos ieguvumos.

P.S. Par šo projektu rakstīsim arī turpmāk.

Uzņemšanas noteikumi Dundagas vidusskolā

- Dundagas vidusskolā ir vispārējās vidējās izglītības apmācība;
- vidusskola piedāvā vispārīzglītojošā virziena (kods 31011011) un profesionālā virziena (kods 31014411) izglītības programmu;
- apliecība par pamatizglītību un sekmju izraksts ir pamats uzņemšanai vidusskolā;
- vidusskolā uzņem 9. klašu absolventus, kuriem
1. mācību sasniegumu vidējais

- vērtējums ir «5» balles un augstāks;
- eksāmenu vērtējumu summa nav zemāka par «7»;
 - priekšzīmīga, laba vai apmierinoša uzvedība;
 - piesakoties vidusskolas 10. klasē, jāiesniedz arī (pamatojoties uz 2000. gada 13. janvāra instrukciju nr. 1 «Par izglītojamo uzņemšanu un pārcelšanu vispārējās un speciālās mācību iestādēs un valsts pārbaudes darbiem vispārējās izglītības iegūšanai»);

1. skolas direktoram adresēts vecāku (aizbildņu) iesniegums, norādot personas kodu, faktisko un pieraksta dzīves vietu, vēlamo izglītības programmu;
2. pases vai dzimšanas apliecības kopija (pēc salīdzināšanas ar oriģinālu);
3. dokumentus pieņem jūnijā.
4. Papilduzņemšana — augustā;
5. atsevišķos gadījumos uzņemšanas komisijai ir tiesības uz-

ņemt izglītojamo uz raksturojuma un pārrunu pamata, ja mācību sasniegumu vidējais vērtējums ir zemāks par «5» ballēm;

6. izglītojamo un viņa vecākus, iesniedzot dokumentus, iepazīstina ar Dundagas vidusskolas iekšējās kārtības noteikumiem. Izglītojamie ir atbildīgi par šo noteikumu izpildi saskaņā ar Dundagas vidusskolas nolikumu.

Sīkākas ziņas pa tālr.: 3281083.

Dzīves viduci

PAR GROZĪJUMIEM VALSTS SOCIĀLAJĀ APDROŠINĀŠANĀ

Pamatojoties uz grozījumiem likumā «Par valsts sociālo apdrošināšanu» un MK noteikumiem Nr. 397 (14.11.2000.) «Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli», no 2002. gada 1. janvāra valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likmes ir:

- darbaņēmējiem, kuri apdrošināti visiem sociālās apdrošināšanas veidiem, — 35,09 % (darbaņēmējs maksā 9%, bet darba devējs — 26,09%);
- pensionāriem, 1. un 2. grupas invalīdiem attiecīgi 7,32 % un 21,24 % (kopā 28,56 %).

Darbaņēmējs, kurš sasniedzis pensijas vecumu, kā arī ieguvis vai zaudējis 1. vai 2. grupas invaliditāti, par to informē savu darba devēju, kā arī reģistrējas Valsts ieņēmumu dienesta (VID) nodaļā.

Darba devējs katram darbaņēmējam iekārto «Darbaņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu uzskaites kartīti» (4. pielikums).

Atgādinām, ka «Ziņas par darbaņēmējiem» (1. pielikums), ja notikuši grozījumi pārskata mēnesī, ir jāiesniedz līdz **nākamā mēneša 5. datumam**. Pārskatā jānorāda faktiskais statusa izmaiņu datums, nevis mēneša pirmais datums.

«Ziņojums par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darbaņēmēju darba ienākumiem un iedzīvotāju ienākuma nodokli pārskata mēnesī» (3. pielikums) VID nodaļā ir jāiesniedz līdz

obligāto iemaksu veikšanas noteiktajam termiņam — līdz **23. datumam**, bet iedzīvotāju ienākuma nodoklis budžetā jāpārskaita algas izmaksas dienā. Ziņojums jāiesniedz katru mēnesi neatkarīgi no veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām un aprēķinātajām algām.

Gan sociālās apdrošināšanas iemaksas, gan iedzīvotāju ienākuma nodoklis aprēķināmi latos un santimos, noapaļojot pēc santīmu trešā cipara.

Pārskata 8. ailē uzrāda ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli no visām **pārskata** mēnesi izmaksātajām algām. 8. ailei nav aritmētiskas sakarības ar 4. un 5. aili. Piemēram, pārskata mēnesī janvārī bija jāuzrāda darba ienākumi un aprēķinātās sociālās apdrošināšanas iemaksas par janvāri, bet ieturēto iedzīvotāju ienākuma nodokli vajadzēja uzrādīt par decembri.

Pašnodarbinātajām personām, kā arī visām fiziskajām personām, kuras reģistrējušās VID kā nodokļu maksātāji, iemaksas jāveic neatkarīgi no tā, vai pašnodarbinātā persona ir vai nav darbaņēmējs.

2002. gadā pašnodarbinātajiem obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs paliek nemainīgs — Ls 480 (mēnesī Ls 40). Iemaksu likme ir 32,27 %, bet pašnodarbinātiem pensionāriem vai 1. un 2. grupas invalīdiem — 28,47 %. Pašnodarbinātajām personām — nekustamā īpašuma apsaimniekotājiem — iemaksu likme šogad ir 30,86 %.

Pašnodarbinātajiem sociālās apdrošināšanas iemaksas jāveic, kā arī jāiesniedz pārskats (5. pielikums) līdz 15. datumam pēc pārskata ceturkšņa.

Februāris — «olimpisko» sasniegumu mēnesis

2002. gada februāris ir Latvijas skolu olimpisko spēļu laiks, kad līdzīgi kā pasaules nozīmīgākajās sporta sacensībās spējīgākie skolēni mērojas spēkiem dažādu mācību priekšmetu olimpiādēs.

Jauninājumu gads

Olimpiāde ir iespēja labākajiem skolēniem parādīt zināšanas, prasmes, iemaņas un arī erudīciju dažādās zinātņu jomās. Patlaban olimpiādes norisinās gandrīz visos mācību priekšmetos vairākos posmos: skolās, rajonos, novados un valstī. Atsevišķos mācību priekšmetos, kā angļu valodā pamatskolā, olimpiādes notiek tikai skolas un rajona līmenī. Tas ir jauninājums — papildu iespēja skolēniem minētajā vecuma grupā pārbaudīt zināšanas svešvalodā. Jāpateicas rajona metodiskajai apvienībai par šo lēmumu, jo, kā saka paši skolēni, līdzdalība olimpiādē dod pieredzi ieskaišu un eksāmenu kārtošanā.

Vēl jāatzīmē daži jauninājumi.

Šajā mācību gadā nenotika olim-

piādes sākumskolas skolēniem. Šajā vecumposmā bērniem tā ir liela papildu slodze, kas rada nevajadzīgu uztraukumu. Olimpiādes gan var notikt rajona mērogā, ja sākumskolas skolotājiem tas šķiet lietderīgi.

Valsts olimpiāžu rīkotāji neveidoja saturu visām rajona olimpiādēm. Piemēram, rajonā izstrādāja saturu latviešu valodas un literatūras olimpiādei 7. — 9. klasēm, ģeogrāfijas, vēstures, politikas zinību un vizuālās mākslas olimpiādei. Tas nozīmē, ka uzdevumu kvalitāte un olimpiāžu kvalitāte vispār dažādos mācību priekšmetos atšķirās un ka uz novada vai valsts olimpiādi ieradās skolēni ar visai atšķirīgām zināšanām.

Dundadznieku sniegums

No 16 piedāvātajām rajona olimpiādēm mūsu skolēni piedalījās 12, gūstot atzīstamas sekmes. Jāatzīst gan, ka gadu no gada atkārtojas gandrīz vieni un tie paši uzvarēji. Talantīgo jauniešu nav tik daudz. Reizēm gadās, ka bērni pagurst un

Pašnodarbinātajām personām iedzīvotāju ienākuma nodokļa avansa maksājums pa ceturkšņiem jāveic attiecīgi ne vēlāk kā līdz 15. martam, 15. maijam, 15. augustam un 15. novembrim.

No 2001. gada 1. jūlija (MK noteikumi Nr. 103) minimālā mēneša darba alga noteikta Ls 60 ar minimālo stundas tarifa likmi 0,355 lati. Darbaņēmējiem vecumā no 16 līdz 18 gadiem minimālā stundas tarifa likme ir 0,405 lati.

Iesniedzot iepriekš minētos pārskatus un ziņojumus, nepieciešams aizpildīt visas ailes — katram apdrošināto personu statusam atsevišķi. Darbaņēmēji jānorāda alfabētiskā secībā, jāaprēķina kopsummas, jāuzrāda izpildītāja uzvārds un telefons, uzņēmuma zīmogu nedrīkst likt uz skaitļiem.

Ja tiek precizēts kāds ziņojums

Lai redzētu TV3

Vai Dundagā iespējams redzēt TV3 raidījumus? Jā, tas tikai maksā naudu.

PSBO *Ziemeļkurzeme* SIA rīkotājdirektors **Gatis Ralle:** «Pašvaldībā griežas cilvēki, kas «Talsu Vēstīs» izlasījuši rakstu, ka Talsos uzstādītās TV3 retranslācijas antenas signāls esot tik spēcīgs, ka šo kanālu varot uzvert arī Dundagā. Diemžēl tā nav. Daži iedzīvotāji uzskata, ka vainojama pagasta padome. Taču tai nav nekādas saistības ne ar TV retranslācijas torni, ne ar pārāk vājo signālu.»

Lūk, ko skaidro Dundagas TV retranslācijas stacijas direktors **Ojārs Ozoliņš:** «Ja grib labi redzēt TV3, ir jāiegādājas decimetru antena. Tā maksā apmēram Ls 15 — 20. Rīgā to noteikti var nopirkt, vai pašlaik Talsos, to nezinu. Antena jāuzstāda uz jumta — Talsu virzienā. Ar šo antenu sliktāk būs redzami LTV1 un LTV2 raidījumi, tāpēc, skatoties šīs programmas, televizorā jāiesprauž vecā antena. Lai uztvertu TV3, varētu arī pārkārtot kolektīvās antenas, tomēr es to neieteiktu. Tad jāiegādājas dažādi materiāli, jāiegulda vairāk darba un nauda jāizdod tik un tā.»

A. A.

ķīmijā. Jāpiemin 8. klases skolniece **Līva Kļaviņa**, kas ieguva 2. vietu latviešu valodas un literatūras olimpiādē un atzīstamu vērtējumu novada olimpiādē, kā arī trešo vietu matemātikā un piekto angļu valodā.

Sveicam arī **Kristīni Ozoliņu** (12. kl.) ar 1. vietu rajona vizuālās mākslas olimpiādē un 2. vietu politikas zinībās, **Armīnu Feldentālu** (8. kl.) ar 3. vietu biznesa ekonomiskajos pamatos un **Jurģi Remesu** (5. kl.) ar 4. vietu un atzinību matemātikas olimpiādē.

Prieks par tiem skolēniem, kas, uzdrošinājušies pārvarēt bailes, nedrošību, varbūt pat slinkumu, izmēģināja spēkus savā pirmajā olimpiādē. Vislielākie pateicības vārdi vēltāmi skolotājiem, kas, spītējot aizņemtībai, rosinājuši, atbalstījuši un palīdzējuši skolēniem. Lai izdodas neapstāties pie sasniegtā!

*Sandra Salceviča,
Dundagas vidusskolas direktora
vietniece mācību darbā*

**tersons, M. Kajaka, I. Vitmane, L. Siliņa, Aina Pūliņa, M. Urbāne, M. Krēsliņa, A. Vitmanis, L. Niedrīte, Paegļu ģimene, M. Altenberga, S. Andrejsone, G. Andrejsons, R. Zemtiņa, J. Freimute, V. Blumbaha, V. Kronberga, A. Stare, Ā. Ansaberga, Dz. Jānberga, B. Ondrupa, Freifer-
te, Mozga, Aštemenko, Bogdanovi-
ča, Feldentāle, Volbedahte, Dišlere
un vēl 7 paraksti.**

P.S. 21. marta Dundagas pagasta padomes sēdē nolēma ņemt Ls 10000 kredītu, lai šogad varētu sākt sabiedriskās tualetes celtniecību.

Latvijā

Lai mazinātu plūdu draudus Jēkabpils un Aizkraukles rajonā, **februāra beigās** Daugavā pie Pļaviņām spridzināja ledus.

Februāra beigās Rīgas priekšpilsētu vadībā iecēla kreiso spēku pārstāvjus.

2. martā Eirovizijas nacionālajā atlases konkursā — telefonaptaujā — uzvarēja dziedātāja Marija Naumova.

Šā gada pirmajos divos mēnešos Latvijā reģistrēti 138 jauni HIV inficētie cilvēki un 6 AIDS slimnieki — pagājušā gada līmenī.

5. martā, uzturoties Latvijā, EDSO augstais komisārs nacionālo minoritāšu jautājumos Rolfs Ekuss norādīja, ka EDSO neprasa piešķirt Latvijas nepilsoniem tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās.

6. martā Rīgas Latviešu biedrības namā pirmoreiz koncertēja jauna muzikāla apvienība — Rīgas simfonīku klubs, kas apvieno Latvijas mūzikas vecmeistarus.

7. martā Ķīpsalā sākās Baltijas grāmatu svētki 2002.

Marta vidū saslimstība ar gripu sasniedza epidēmijas mērogus Latgalē un ievērojami palielinājās Rīgā.

Pusgada laikā privatizācijas sertifikātu cena bija palielinājusies vairāk nekā divas reizes un **marta vidū** sasniedza 6,2 latus par sertifikātu.

Tautsaimniecības iekšzemes kopprodukts Latvijā **pērn** bijis lielākais Baltijā — 7,6 %.

Februārī pirmo reizi to Latvijas iedzīvotāju skaits, kas noliedzotši izturas pret līdzdalību Eiropas Savienībā (ES), bija pārsniedzis ES atbalstītāju skaitu.

15. martā luterāņu mācītāji Ēriks Jēkabsons un Jānis Šmits un baptistu mācītājs Ainārs Baštiks paziņoja par jaunas centriskās partijas izveidošanu.

16. martā bez starpgadījumiem norisinājās leģionāru piemiņas pasākumi.

16. martā šogad gāja bojā pirmais cilvēks — kūlas dedzinātājs (Rēzeknes rajonā).

No 18. līdz 13. martam piekto reizi Latvijā (Rīgā un Ventspilī) notika Frankofonijas svētki — gadskārtējās franciski runājošo svinības.

20. martā Saeima sāka grozīt Satversmi, nostiprinot valsts valodas statusu.

24. martā Egils Baldžens nodibināja Sociāldemokrātu savienību.

Marta pirmajā pusē — divas trīs nedēļas agrāk nekā parasti — Latvijā atgriezās pirmie gājputni.

Pasaulē

Februāra nogalē beidzās pasaulē vērienīgākā monetārā reforma — 12 eirozonas valstis atteicās no nacionālajām valūtām par labu jaunajai naudas vienībai eiro.

28. februārī pasauleslavenajam vijolniekam Gidonam Krēmeram un viņa Baltijas jauno mūziķu orķestrim *KREMERata Baltica* piešķīra pagodināmo *Grammy* balvu.

4. martā ASV valsts departamenta gadskārtējā ziņojumā par cilvēktiesību ievērošanu arī kritizēta mūsu valsts tiesu sistēmu.

6. un 7. martā Oļegs Maļuhins kļuva par divkārtēju Eiropas čempionu biatlonā — sprintā un iedzišanas distancē.

10. martā Izraēlas armijas gaisa spēki sabombardēja palestīniešu līdēra Jasira Arafata rezidenci Gazā — vienu no palestīniešu valstiskuma simboliem.

12. martā trīs Baltijas valstu aizsardzības ministri sāka kopēju vizīti ASV, lai, tiekoties ar augstām ASV administrācijas amatpersonām, sagatavotu ceļu uz NATO.

Marta nogalē ar politisku slepkavību darbību atsāka Itālijas teroristiskais grupējums *Sarkanās brigādes*.

Ciemos

Oste un Mazoste

Izmeklēšanas dokumentos Kursas biskapa Jāņa prāvā pret Rīgas domkapitulu* par Dundagas un Tārgales kiligundu** robežām un abu prāvnieku tiesībām 1431. gadā minēts arī **Ostes ciems**.***

No Kubalu skolas — muzeja fonda materiāliem

Vecsaimniecības Ostē — *Brusas, Kalnieki, Ķinni, Liepati, Liepatmeiri, Pārupi, Silābrami, Ūdri*; Mazostē — *Čunči, Duguņi, Olsteri, Pommas, Puteri, Vecendzeļi*. No **vecsaimniecībām atdalītās zemes un jaunsaimniecības** Ostē — *Amatnieki, Bergi, Jaunūdrī, Kadīķi, Kalnbirzes, Kangari, Mežkangari, Putniņi, Sillauki Skujas, Viršņi*; Mazostē — *Īvnieki, Jaunčunči, Smilškalni, Titāni*. **Mežsargmājas** Ostē — *Māmsmeži*, Mazostē — *Rutaki ? Rudtakas*.

Mājas un likteņi

1989. gadā **Gunta Šteine** (dz. 1937. g., no dzimšanas līdz 1949. g. un no 1965. līdz 1973. g. dzīvojusi *Jaunūdris*), ar savas mātes **Elzas Šteines** (dz. 1909. g., meitas v. Štokmane, dzīvojusi *Pārupos* un *Jaunūdris*) palīdzību aizpildīja Dundagas vidusskolas vēstures skolotāja Iman-ta Brusbārža dotās anketas un izveidoja dzimtās Ostes ciema vēstures aprakstu. Lūk, neliels ieskats.

Liepatmeiri. 50 ha zemes, sena Folkmaņu dzimtas māja. Meita Rozālija ilgus gadus dzīvoja Ķīnā, prata ķīniski. Vecumā atgriezās. Dēls Eduards bija saimnieks. Pats uz-

banka izpārdeva māju četriem jaun-saimniekiem: *Skujas, Viršņi, Brusas, Bergi*.

Kinnas, 110 ha. Sena Jursonu dzimtas māja. Jursons XX gs. sākumā bija pagasta vecākais. Vienīgās mājas Ostē, kurās 1920. gados regulāri nāca piena pārraudze, mājturības inspektore, dārznieks un agroms. Par mājām tagad liecina cerīnkrūmi.

Ciema izmiršanu raksturo **G. Šteine**: «1969. g. likvidēja Nevejas skolu, 1971. g. apvienoja kolhozus. Vecie iemītnieki nomira vai pārcēlās uz centru. Satiksme bija slikta.» Pagasta padomes priekšdētājs **G. Laicāns**: «Toreizējos plānos bija ierakstīts, ka no Nevejas uz Dundagu ies tramvajs.»

Trīspriede

Pēc **Elzas un Guntas Šteinu, Friča Samiša** (dz. 1919. g. *Olsteros*, no 1940. g. *Pommās*), **Felicitas (Almas) Samītes** (dz. Riekstiņa, no 1918. līdz 1924. g. un no 1935. g. *Pommās*) un **Martas Krūmiņas** (1923 - 1995?, dzīv. Mazostes *Īvniekos*) atmiņām.

Apmēram pusceļā no Dundagas uz Osti auga priede — no viena celma trīs stumbri. Kungu laikos, taisot

tas stieples. Labi samanāmas 16 kapu kopīgas, liela daļa koptas, jaunā-kais apbedījums — 1995. gadā. Laikmeta īpatnība — uz vairākām kopīgām mākslīgajiem ziediem.

Muzikanti

Pēc **Līnas Kārklevalkas** (dz. Riekstiņa, 1920 — 1997?, *Pommās*), **M. Krūmiņas** un **E. Šteines** atmiņām, godos spēlējuši Cekuli — Ernests (ermoņikas, klarneti) un Valdis (mandolīnu), Kārlis Zemels (ermoņikas, ērģeles), Valdis Birkmanis (vijoli, ģitāru).

E. Šteine: «Senāk danči notika saimnieku mājās. Jaunākos laikos sabiedriski sarīkojumi notika Nevejas skolā.»

F. Samīte: «Cekuls bija labs muzikants, abi ar Nevejas Šāršņu *briesmīgi* (t.i., labi. — *Red.*) spēlēja visās mašīntalkās. Dzimumdienas rītos jubilārus ar mūziku cēla augšā.»

Amatniecība

E. Šteine: «Ievērojamākā ciema audēja — Berta Langmane *Silābramos*. Pie *Ķinnu* un *Kalnieku* mājām senāk bijusi smēde. Arī *Smilškalnu* mājā bijis kalējs.

Jānis Straziņš nodarbojās ar koku apstrādāšanu (ēvelēšanu un spundēšanu). Ernests Cekuls bija labs galdnieks, ciema ļaudīm gatavoja skapjus, kumodes, galdus, gultas, krēslus, ragavas, ratus, zārkus. Ratus taisījis arī Cekuls.

Amatniekos drēbnieks Kārlis Zemels pats uztaisīja ēkas. Izrtiku pelnīja ar virsdrēbju šūšanu. Mājās valdīja pedantiska kārtība.»

Dzirnavas

F. Samītis: «Jānim Straziņam piederēja dzirnavas. Kartupeļus tur arī varēja sarīvēt. Pēcāk mājās tos izskaloja un dabūja stērkeli.»

Lizete Freiberga: «Pie *Jaunčunču* mājām bija ūdensdzirnavas, taisīja putraimus, arī bīdelēja. Dzirnavas celtas pirms 1900. g. Melderis bija vecs, resns un vienmēr blēdījās, regulējot dzirnakmeņus tā, lai maltu rupjāk — jo smalkāk maļ, jo vairāk dilst dzirnakmeņi.»

M. Krūmiņa: «1932 .g. *Jaunčunču* dzirnavas vairs nebija. Bet šajā laikā dzirnavas bija *Trumpu* mājās, kur tēvs veda malt.»

Lieldienu šūpoles

Lieldienu šūpoles bijušas Jāņkalnā (netālu no *Pārupu* mājām), pie *Olsteru* un *Pommu* mājām. Bērni un jaunieši šūpojušies cauru gadu, un **F. Samīte** atceras arī nelaimes gadījumu: «Māsa reiz izkrita un sasitās, domāja — nomirs. Ilgi gulēja slimnīcā. Vēlāk tomēr atlaba.»

Burvi un skaugi

E. Šteine: «Andrejs Zembahs Jaunmuižā un *Mellaušu* vecais saimnieks bija vārdotāji. Iepriekšējais *Kalnieku* saimnieks bija burvis, ārstēja rozi un citas kaites.» **F. Samīte**: «Burve bija veca sieviņa, laikam Straziņa māte. Viņa gāja apkārt, mazliet paslauca no visām govīm, un tad tās vairs nedeva pienu. Vēl bija vecs vīrs, skaudīgs, kad tas paskatījās uz kādu lopu, tad tas pagalam.»

Par zirga noburšanu kā patiesu notikumu stāstījuši **M. Krūmiņa**. «Negaidīti zirgs paliek arvien vājāks, barību neēd. Tēvs ievērojis, ka tas ēd savus mēslus. Apkārtējie iestāstījuši, lai braucot uz Mazirbi pie Urbāna, tas varot līdzēt. Urbāns teicis, ka kaimiņos dzīvojot sliktis cilvēks. Tas cilvēks nāks un gribēs, lai jūs (t.i., mājinieki) kaut ko viņam dotu. Tad neko nedrīkst dot, citādi zirgs neatveselosies. Tēvs vēl teicis — redzēs, vai tiešām kāds nāks. Jā, tai pašā dienā, kad tēvs no Mazirbes pārradies, ieradies *Titānu* saimnieces māte (veca veča) un prasījusi, lai māte iedod pienu. Māte nedevusi, tad lūgusi vājpīnu. Arī to nedevusi. Tad veča skrējusi pa durvīm laukā, paķerot no plīts priekšas malkas pagali. Kādu nakti tēvs manījis kādu staigājam ap māju, tik vien paguvus ievērot, ka pāri lau-

kiem kāds aizskrien. Otrā rītā redzējis, ka pēdas ved uz *Titāniem*. Bet zirgs sācis atlabt. *Titānos* dzīvojusi jauna meita, tā stāstījusi, ka veča vaidot, blāujot — gandrīz nevienu nakti negulot.»

Teiksma par veco

«**Silābramu» saimnieku**

(No **I. Jaunbērziņas** atmiņām.)

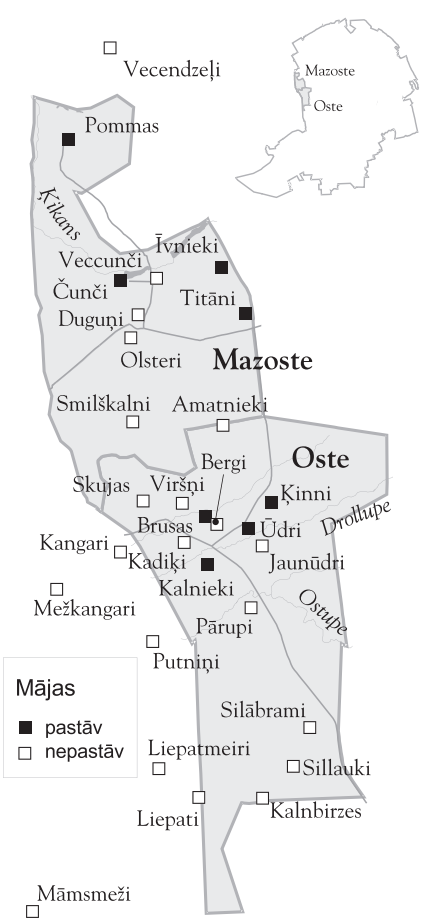
«Vecajam «Silābramam» esot dikti grūti gājis ar saimniekošanu. Reiz viņš prasījis, lai velns nākot palīgā. Neilgi pēc tam ieradies melnī ģērbies kungs, cilindru galvā. Viņi parakstījuši līgumu ar noteikumu, ka pēc noteikta laika Silābrams savu dvēseli atdos velnam. Kad līguma laiks bijis beidzies, Silābrams tomēr negribējis noteikumus izpildīt — pakēris no dienestmeitas bērniņu. Nu velns nevarējis viņu paraut. Tomēr citreiz, kad velns atnācis, vecais Silābrams nebija pamanījis, un velns šo parāvis uz ellī. Mežā aiz Trīspriedes esot bijusi priede ar lielu liku zaru, tur vēl esot karājusies kāja. It kā velns, saimnieku paraujot, būtu pušu pārplēsis. Neviens no vecajiem ostniekiem arī nezina parādīt vecā «Silābrama» kapa vietu vietējos kapos.»

Vācu laiks, pēckara gadi

G. Šteine: «Kara pēdējā ziemā meži bija pilni ar partizāniem. Neizbūvētā verandā mamma durvis pa nakti atstāja vaļā — lai mežabrāļi paši ņem maizi. No rudzu miltiem sāka brūvēt kandžu. Cūkkūti ielika dižkatlu, iekārtoja brūzi un caurām naktīm tecināja. Tad mežabrāļu bija pilns.

Pēc kapitulācijas tēvs nonāca lāgerā, jo kara laikā bija pagasta valdes loceklis Nevejā un Ostē. Atce-ros, ka, tēvu pavadot, mamma sataisīja sausipus: uz rupjmaizes uzlika ceptu gaļu, taukus un sīpolus un to krāsni nokaltēja.

Krievu laikā mammai uzlika meža normu — kā rudenī sāka, tā

zu, mani, māsu Ritu un brāli Rūdolfu.»

Tagadne

G. Šteine: «*Kinnās* pagaidu mājās dzīvo un ar piena lopkopību nodarbojas Jursonu mazmeita Maija Avotiņa, *Ūdros* mīt veco saimnieku mazmeita, *Brusās* — bijušo iemītnieku mazdēls, *Jaunčunčās* veco saimnieku mazmazmeita uzbūvējusi saimniecības ēku un ceļ māju.»

Ar K-2

Felicitas (Alma) Samīte ir gandrīz vienīgā no abu ciemu vecajiem iedzīvotājiem, kas joprojām dzīvo tēva mājās. *Pommās* aizvadīts mūžs, ja neskaita dažus bērības gadus *Brusās* un desmit gadu apcietinājuma laiku ziemeļos. Ar dzīvesbiedru **Frici** jau 1990. gadā nosvinētas zelta kāzas. Vairāk nekā gadsimtu vecajai ēkai uzlikts šifera jumts, un ēka turas vēl braši. Saimniecībā jo-

Trīspriede, 1970. gads. Gunta Šteine — vedējmāte savai māsiņai.

Foto no G. Šteines personiskā arhīva

montēja ar zirgiem darbināmu kuļmašīnu. Māja noārdīta, tagad tur aug mežs.

Silābrami, 80 ha. Sena Lindenbergu dzimtas sēta. Dēli Kārlis (skolotājs) un Teodors (augsts kroņa ierēdnis) XIX gs. beigās dzīvojuši Pēterpilī. Meita Līna aizbrauca uz Ameriku. Māja 1970. gados noārdīta.

Liepati, 100 ha. Sena Freidenfeldu dzimtas māja. Saimnieks Oskars krita Pirmajā pasaules karā. Galīgā nabadzībā nonākušo saimnieci Leontīni (Oskara meitu) 1950. gados izlika no mājām. Ēka sabrukusi.

Pārupes, 80 ha. Sena Lindenbergu dzimtas māja. Saimnieks Teodors Štokmanis (ieprecējies no *Meiriem*) mācījies pie E. Dinsberga. Dēls Viktors 1905. g. revolucionārs, emigrēja uz Ameriku, bet 1909. g. atgriezās. Māja noārdīta. (Teodora meita Elza Štokmane, mazmeita — Gunta Šteine. — *Aut.*)

Kalnieki, 120 ha. 1890. g. mājas nopirka Sils. Viņa dēls Rūdolfs iekopa divus zivju dīkus, uzslēja vēja rotoru. Saimniecei Alisei pēc otrreizējās atgriešanās no Sibīrijas kolhoza lopkopēja pašas mājās nelāva dzīvot. Mājas sabrukušas.

Brusas, 100 ha. Dzērāju saimnieku barons izlika no mājām. Tās nopirka kapteinis Andrejs Bertholds, mājas izrentēja un pats brauca jūrā. Vēlāk pārcēlās uz Ameriku. Zemes

ceļu no Sūdes uz Osti, barons to gribējis nozāgēt. Trīs zemnieki — Ūdrs, Olsters un Dugiņš (citā stāstā Pārups, Kalnieks un Silābrams) — koku no kunga atpirkuši. (Elza Šteines atmiņās — *Pārupu, Kalnieku* un *Ūdru* saimnieki koku atpirkuši no mežziņa ap 1930. g.) Trīspriede gadiem kalpojusi ciema vīriem par pieturas vietu, kur atpūtināt zirgus un iedzert brandvīnu. Ciema amatnieks *Sillauku* saimnieks Cekuls priedei riņķi iekārtojis smuku solu un uz zveltņes iegrebis: «Nāc, apsēdies, laika diezgan!». Pēc kara 60. gados pie koka bijis tikai vienkāršs beņķītis ar bedrīti — smēķētava. Tad priede jau bija nokaltusi un augstu apzāģēta — tā, ka trīs stumbri palikuši.

Pirms gadiem trim Trīspriede nozāģēta līdz celmam.

Olsteru kapi

Netālu no *Olsteru* mājām atrodas dzimtas kapi. No **Irēnas Jaunbērziņas** (dz. Samīte, 1925 — 1995?, *Olsteros*) atmiņām: «Olsteru kapi iekārtoti ap 1924. g., tā bijusi vectēva Īvnieka vēlēšanās — palikt savas mājas zemē. Tajā pašā gadā mācītājs kapus arī iesvētīja. Pašlaik tur apglabāti ap 20 cilvēku. Vectēvs un arī visa viņu ģimene bijuši bušnieku ticības piekritēji.»**** **Fricis Samītis** apstiprina, ka šajā kapsētā apbedīti arī viņa vecāki.

No laukakmeņiem savēlto sētas valni paaugstina divās kārtās novilk-

Vietējo ciemu muzikanti, 1930. gadi. Pirmajā rindā pirmais no kreisās Kārlis Anševics, otrajā rindā otrs no labās — Valdis Birkmanis.

Foto no Samīšu ģimenes personiskā arhīva

visu ziemu. Norma bija jāpilda katram darba spējīgam cilvēkam un katram zirgam. Mammai bija trīs zirgi. Vectēvs bija tik gudrs, ka lika vienu pārdot.»

Izsūtīšana

Pēc *LVVA Latvijas arhīva publicētā represēto saraksta (1941 - 1953)* 1941. g. izsūtītie — Sili: Rūdolfs, Alise, Jānis, Rasma (*Kalnieki*); Lizete Jursone (*Ķinni*).

Pēc *LVVA Latvijas arhīva pielikuma 1995. g. nr. 4 1949. g. izsūtītie* — *Samiši*: Pēteris, Lizete (Olsteri); *Štokmaņi*: Viktors, Līna, Emma (*Pārupi*).

G. Šteine: «1949. g. izsūtīja mūsu ģimeni no *Jaunūdrim*: mammu El-

Bet abi Mazostes senākie iedzīvotāji nekurnēdami dzīvo no savas pensijas — gandrīz tāpat kā pirms gadu desmitiem. «Tikai spēka vairs nav,» atzīst *Pommu* saimnieks un šķīroties uzdāvina paša pītu groziņu.

Pašu priekam
G. Šteine: «*Puteros* dzīvoja Ūdriņi, pats bija kapteinis. Ūdriņš pēdējais ar Latvijas karogu esot braucis jūrā Otrā pasaules kara beigās. Viņa sieva Mirdza un dēls Jānis dzīvo Dobeles pusē.»

Mājas reizēm mirst lēni. Kā *Puteri*. Bet šī vieta nav tukša — jau septiņpadsmito gadu līdzās istajiem, grūstošajiem *Puteriem*, bijušajā strādnieku mītnē dzīvo Ratkeviču ģimene.

Dīvstāvu mājai **ļoti** plašs pagals. Visgarām vienai ēkas pusei

savelts laukakmeņu valnis veido akmensdārzu. Pagalma īstenais saimnieks — vītols. Un šūpoles, kas aicināt aicina pārbaudīt pārpalikušās bērnības dzīvīgumu un vestibulārā aparāta stāvokli. Bet tālāk, plašuma malā — *Puteri*, ko Ratkeviči daļēji izmanto kā noliktavu.

Andris dzimis Rēzeknē, pēc tam dzīvojis Jelgavā, Andra — jūrmalniece. Kursabiedri, abi 1985. gadā beiguši LLA kā diplomēti mežsaimnieki. **A. Ratkevičs:** «1984. gadā ieradāties šeit pirmo reizi — praksē. Māja celta 1958. gadā kā strādnieku baraka, mājasgrāmata — raibu raibā. Tolaik te viss bija pamests. Saule spīd, vējš svilpo. Jumts *vietām tek*. Bija ziema, ceļi nešķūrēti. Bēdīgi.»

Toties tagad mājai pašu spēkiem

uzlikts kārtīgs jumts.

«Jūs toreiz varējāt izvēlēties arī citu vietu?»

«Jā. Bet mums salabpatikās te.»

Puteru tuvākie kaimiņi — Trumpes, Mellauši — ir 7 km attālumā. Kur vēl viensētnieciskāka viensēta! **A. Ratkevičs:** «Kāda starpība — kaimiņš septiņu vai viena kilometra attālumā? Tenkām gan attāluma nav, Nevejā vai Jaunmuižā par mums ziņa vairāk nekā mēs paši.

Katram pašam ar sevi jātiek galā. Nedēļām esam dzīvojuši bez elektrības. Bebrs iegāž koku vados, un miers. Turklāt parasti tas notiek piektdienā vai uz svētkiem. Bet, kopš padomju vara ir kritusi, lielu nepatīkšanu vairs nav.»

«Un ja ziemā ieputina?» A. Rat-

kevičs: «Meža ceļu nemaz tā neaizvelk. Ja gadās liela sniega gāze, ir taču traktors. Un mums vēl ir rezerves ceļš — gan sliktāks, toties pa to nebrauc koku mašīnas.»

Istabu un krāšņu mājā ir *bezgala daudz*. Apnik vienās istabās, ģimene pārceļas uz citām. Krāsnis kurina pēc vajadzības — četras, piecas. Mežs, pareizāk — aizauguši lauki — visrinkī.

Andra, Slīteres nacionālā parka ekoloģe, uz Dundagu brauc katru dienu. Andris ņemas ar meža darbiem.

«Un pašu saimniecība?»

A. Ratkevičs: «Lopiņi ir dārgs prieks, vienīgi tik daudz, ka piena produkti pašiem. Sienu te nav kur plaut, jāpērk un jāved klāt.»

«Jums skaists akmensdārzs»

A. Ratkevičs: «Pašu priekam.»

Alnis Auziņš

Autors pateicas par atbalstu raksta sagatavošanā I. Abajam, Ratkeviču ģimenei, Felicītai un Fricim Samīšiem, Elzai un Guntai Šteinēm.

* Domkapituls — katoļu bīskapijas vai arhibīskapijas augstāko garīdznieku kolēģijas. — Aut.

** Kiligunda — 13. gs. vēsturiskajos avotos lietots apzīmējums zemei vai draudzei Kursā un Igaunijā. — Aut.

*** Man zināmais senākais dokuments, kur minēts ciema nosaukums. — I. Abajs

**** Iespējams, brāļu draudzes jeb hernhūtieši.

Pūralāde

...Tikai elementāru godīgumu

Vējavieta *Lidija Siliņa* darba mūžu aizvadījusi Dundagas aptiekā — no 1959. līdz 1991. gadam. «Mēs abas ar Āriju Ansbergu (vēlāk Apsīti) bijām kopā strādājušas Saldū un Priekulē un labi sapratušās. Ārija aizprecējās uz Dundagu un kļuva par aptiekas vadītāju. Tad viņa aizgāja dekrētā un vajadzēja aizstājēju. Tā nonācu Dundagā.»

«Es dundadzniekus pazīstu pēc viņu kaitēm,» saka bijusī aptiekas vadītāja, bet man šo teicienu gribas saprast ne tikai medicīniskā, bet arī pārnēstā nozīmē. Ikviens Siliņa kundzes vārds pauž mīlestību un sirdsgudru iecietību pret cilvēku ikdienas vājībām. Toties Siliņas kundze ar nepiekāpīgu skarbumu vērtē lielās, bieži vien «valstiski pareizi noformētās» nelietības.

— Kad ierados šeit, aptieku apjoza dēļu žogs, bet visa apkārtnē jau bija stipri mainījusies salīdzinājumā ar pirmskara laiku. Aptiekas dārzā slējās divi *stikla kalni* — trūka tikai Antīņa. Tur pēckara gados bija izbērtā *tukšā tara*. Vairs nebija siltumnīcas, kur Latvijas laikos aptiekas īpašnieks Kārlis Sinka bija audzējis vīnogas. Sinkas dēls Ilmārs pirms izejošanas uz Vāciju 1944. gadā aptiekas apkaimē zem liepas bija noracis vairākas kannas — gan

— **Vai biežā atsaukšanās uz Sinku neradīja greisirdību?**

— Nē! Tieši otrādi — gandarījumu, jo arī es piederēju pie aptieķnieku cunftes. Man bija gandrīz četrdesmit gadu, un es labi sapratu cilvēku psiholoģiju. Atmiņās mums parasti viss šķiet labs.

Kad atnācu šeit, Dundagas slimnīcā bija septiņdesmit gultas, un aptiekai vajadzēja visas zāles pagatavot. Vismaz trīs dienas nedēļā kurinājām destilācijas katlu — gandrīz vai galeras vergu darbs. Aptiekā strādāja desmit darbinieki.

Ārija Apsīte, pēc tam kad aizgāja no pārvaldnieces darba, gatavoja injekciju šķīdumu. Tas prasa ārkārtīgu precizitāti. Vecie Dundagas dakteri un māsiņas nekad neaizmirsis Apsītes darbu. Tagad saņem visu rūpnieciski ražotu. Aptiekas atgādina veikalu — kosmētika un pampieri, un gatavās zāles.

tomēr šķita «viš». «Viš i tik beigts.» Kurš tad tas ir? «Vec māte!» Viens no latviešu valodniekiem ir teicis: Kurzemē sieviešu dzimtē ir tikai viens vārds: tā puika. Par mani dundadznieki sacīja: cik jūs savād rune. Pašai likās, ka ļoti pareizi.

— **Kas aptiekas darbā ir pats svarīgākais?**

— Ja kāds nāk bieži, tad parasti tas nozīmē, ka mājās ir slimnieks. Tas **jāredz**. Atceros Straupenieces kundzi. Viņas vīrs bija uz gultas. Kamēr viņa no MRS atnāca līdz aptiekai, pagāja krietns laiks, un tad vēl jāgaida zāles! Bet mājās slimnieks gaida. Es tad aicināju ārpus kārtas. Bet tas jāpamana jebkurā darbā.

Uz Mazirbi, Vīdali, Kaļķiem gāja autobusi — noteiktā laikā. Cilvēks atskrējis ar recepti, pēc pusstundas jābrauc, bet zāles jāizgatavo divu stundu laikā! Tātad jāiztaisa ārpus kārtas. Tagad ir gatavās zāles, krietni ērtāk.

— **Vai laika gaitā mainījās attiecības ar klientiem?**

— Zināmā mērā. Kaut gan galvenais ir palicis: aptieķniekam ir jāzina, ko ārsti visbiežāk izraksta, jāprot izstāstīt, ja zālēm ir mazliet cits nosaukums, bet iedarbīgā viela viena un tā pati. Tagad jau trīs dienu laikā pasūtījums ir klāt. Toreiz pieprasījām reizi mēnesī, pat reizi ceturksnī! Nu jau pieraduši pie visa ir gatava. Pārmaiņas bija visgrūtākās. Ja cilvēks pieradis dzert pulverišus, viņš tiem ļoti tic.

— **Ticībai ir liela nozīme?**

— Ļoti! Paklausieties dziedniekus! Un deputātus! Kādi solījumi! Un naivā ticība.

— **Jūs esat liela grāmatniece. Skatos, ka «Rainis un viņa brāļi» būs jums jaunākā lasāmviela.**

— Jā. Vēl jāpabeidz Lejiņa «Zīmogs sarkanā vaskā». Ir grāmatas, kas neiet tik ātri uz priekšu.

Bērnībā ņēmu literatūru skolas un pagasta bibliotēkā, vēlāk Madonas ģimnāzijas un pilsētas bibliotēkā. Lasīju «Jaunības Tekas» un nopietnas grāmatas, «Lipu Tuliānu» un citus burtnīcu romānus, mājās un stundās zem sola...

— **Dundaga ir 150 km no Rīgas. Vai jūs varat apmierināt savas kultūras vajadzības?**

— Reizēm nodomāju — jā, šo koncertu vai izrādi būtu apmeklējusi... Ar to ir jāsamierinās. Agrāk atvaļinājuma laikā vienmēr iegriezos Valsts mākslas muzejā. Aizgāju vismaz uz Purviša zāli, apskatīju Hūna «Jauno čigānieti», Brencēna «1905. gadu». Tā man pietrūkst. Bet Rīgas dzīves gan es nealkstu.

— **Jūs jau esat lauciniece. Jūs studējāt farmāciju?**

— Jā, LU Ķīmijas fakultātē, četrdesmitajos gados. Tiku līdz ceturta-

Aptiekas darbinieces 1960. gados. Otrā no labās Lidija Siliņa, trešā — Ārija Apsīte.

ar dokumentiem, gan ar spirtu. Toreiz aptiekas teritorija pletusies krietni plašāka. Tā liepa ir nozāģēta, bet kannas klāj asfalts.

— **Kā jūs iejutāties svešā, kurzemnieciski atturīgā vidē?**

— Mēs stāvējām katrs savā letes pusē. Tas gan raksturīgi: ilgus gadus vecā paaudze pieminēja aptiekāru Sinku — aptiekas īpašnieku no 1912. gada. Viņš bija miris 1933. gadā, bet cilvēki atcerējās. «Viņš iedeva zālates, un līdz šai dienai man nav sāpējis. Vai jūs tādas iedotu?»

— **Un jūs varējāt?**

— Tas cilvēks bija kļuvis par četrdesmit gadiem vecāks! Arī zāļu klāsts bija mainījies.

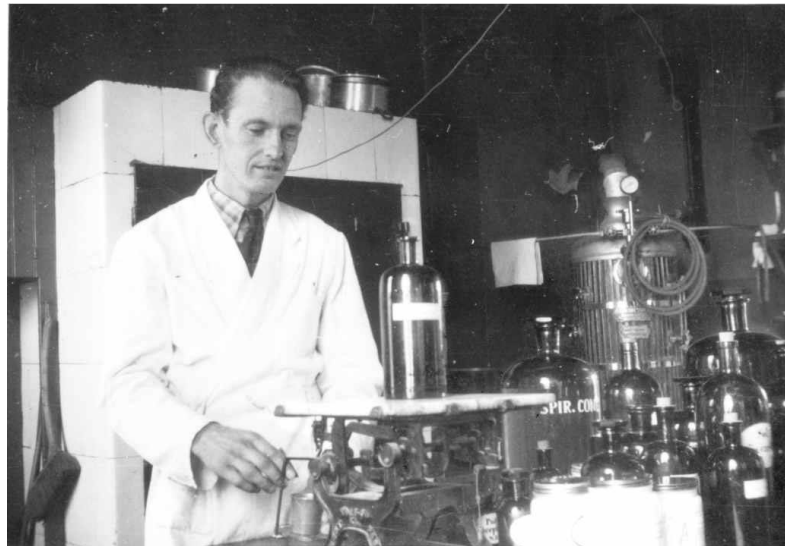
— **Kādi 1960. gadu sākumā bija jaunieši?**

— Bērnībā un jaunībā visi palaidņojas. Bet nelietības toreiz nedarīja. Ja izsita logu, tad — nējaušības dēļ. Tomēr daļa jaunatnes arī tagad ir tāda, ar kuru varam lepoties.

— **Jūs pārsvarā saskatāt gaišo pusi.**

— Es citādi nevaru! Protams, uz daļu jaunatnes jau var attiecināt vecos dundžiņu teicienus: brēcamas dienas un žēlabu gals.

Starp citu, sākumā es daudzus izteicienus nesapratu. Reizēm kolēģēm prasīju, lai man «pārtulko» vienu vai otru vārdu. Visdīvainākais

Imants Sinka savā aptiekā vācu laikā. Šādu aparāturu tagad var aplūkot tikai Farmācijas muzejā. Foto no L. Siliņas personiskā arhīva

jam kursam. Mani apcietināja 1948. gadā — par dzimtenes nodevību. Es izmeklētājam teicu: savu Dzimteni neesmu nodevusi un nenodošu. Man piesprieda 25 gadus stingrā režīma nometnē un 5 gadus bez tiesībām. Mainījās *genseki* un likumi, un mani atbrīvoja pēc astoņiem gadiem.

Kad nomira tautu tēvs, visiem šķīda asaras. Brīvdienu neiedeva, tikai paziņoja, ka būs 5 minūtes jāpārtrauc darbs. Tuvākajā dzelzceļa stacijā gaudoja sirēnas. Krievietes, *politišķās*, kas bija notiesātas par to pašu 58. pantu kā es, raud un prasa: «*Ļīda, a pačemu ti ņe plačēs?*» Un es nedomājot atbildu: «*Malo li krovi on vipil.*» Pēc vakariņām — kad tā susla bija paēsta, mani aizved pie *operpolnomečennij*. Vīrs vidējos gados, solids. Atkārtu manu teikumu vārds vārdā. Esmu jau drusku apdomājusies un zinu: man draud jauna tiesa un vēl smagāks ieslodzījums. Saku: «Neko neesmu teikusi.» Un tad šis cilvēks atbild: «Man arī tā šķiet. Pat ja jūs tā būtu domājusi, jūs tā nebūtu teikusi.» Arī viņi bija dažādi.

— **Kā izpaudās jūsu dzimtenes nodevība?**

— Nebiju ziņojusi par mežabrāļiem, kurus toreiz sauca par bandītiem, bet tagad par nacionālajiem partizāniem. Es nebiju nodevusi savu vīru. Oficiāli vēl nebijām precējušies — nepaguvām.

Ir lietas, par kurām nespēju runāt joprojām. Arī ar vīru — viņš nosēdēja piecpadsmit gadus — mēs pārrunājām vieglāko, to, kur humors klāt. Tā nebija, ka cietumā un lāgērā nemaz nerunāja un nesmejās. Vienmēr jau cer, pat ja prāts saka — nekas nemainīsies.

— **Jūs esat gaišs cilvēks. Kāda jums šķiet pašreizējā dzīve Latvijā?**

— Mani daudz kas kaitina. Kad

klausījos pirmo interviju ar jauno ārlietu ministru Jurkānu, man iekšā viss sagriežās. Es viņu nepazīnu, bet intuitīvi jutu — nav lāga. Tāpat bija, kad liela daļa sāka jūsmot par Šķēli. Tik nelietīgi uzvesties! Ziemassvētkos pamāca tautu no piektā stāva, bet pats caur ārzonām, apejot nodokļu maksājumus, pievāca visu pārstrādes rūpniecību. Tagad tā ir izpārdota. Šāds cilvēks skatās ar teļa acīm un skaidro, ka jāmil valsts.

Es izaugu laikos, kad vārdi «Tēvzeme» un «brīvība» bija svēti. Kad tos paņēma Grīnblats un Jirgens, man atkal savārijās — kā drīkst aiz šiem vārdiem aizslēpties!

— **Rudenī būs jābalsoja**

— Es nezinu... Godmaņa vārdu nespēju mierīgi izrunāt. Atcerēsimies krāsainos metālus! Un viņa teiciens, ka no Latvijas kviešiem baltmaizi nevar izcept! Labi, krogus muzikant, bet tavam tēvam Teodoram, Latvijas laika agronomam, vajadzēja paskaidrot, ko varēja cept no mūsu kviešiem! Un par mesijām es neesmu bijusi nekad... No otras puses, ir jābals!

Mēs jau neprasām eņģeļa spārnīnus, tikai elementāru godīgumu!

* * *

Dundagā aptieka dibināta 1883. gadā, bet pašreizējā ēkā tā atrodas kopš 1895. gada. **L. Siliņa:** «Vēl 1960. gados vecie dundadznieki teica: Sinkas aptieka. Kad svinējām aptiekas 100 gadu jubileju, mēs, visas darbinieces, aizbraucām uz Anstrupes kapiem nolikt ziedus un pasēdēt pie aptiekāra kapa. Viņa dzimta turpinās. Pirms dažiem gadiem Kārļa Sinkas mazmeita Silvija Sinka — Boišena, kas dzīvo Zviedrijā un teicami runā latviski, atsūtīja sava piecgadīgā dēla Andreasa foto ar zīmīgu parakstu: varbūt nākamais Sinkas aptiekas īpašnieks...»

Alnis Auziņš

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Cik pievilcīgi būt jaunam Dundagā?

Februāra pašās beigās Attīstības nodaļas telpās kopā pulcējās tie cilvēki, kam rūp Dundagas tagadne un nākotne. Nav jāpierāda reizrēķina patiesības — daļa Dundagas jauniešu ir biedējošs spēks pārējiem, sevišķi gados vecākiem iedzīvotājiem. Pie viena galda pagasta vadība, skolas direktors, sociālie darbinieki, ieinteresēti vecāki un paši jaunieši kopīgi lūkoja apjēgt stāvokli un vienoties par turpmāko.*

Sarunas pirmā daļa vairāk skāra pašreizējo stāvokli jeb cēloņus un iespējas uzlabot kārtībasgājšo jomu. Pagastā jau desmit gadus darbojas Administratīvā komisija, ir pieņemti labi saistošie noteikumi, nupat jau strādā divi policisti, tikai... sabiedriskā kārtība nebūt neuzlabojas. Noteikumu izpildes kontrole ir vārga. Vai risinājums varētu būt municipālās policijas klātbūtne? Pagasta padomes priekšsēdētājs **G. Laicāns**: «Ir pieņemts lēmums, ka nepieciešama municipālā policija. Jābūt tādām kārtībniekam, ko varētu satikt jebkurā laikā un kas tiešām nodrošinātu kārtību. Bet šogad šo

ideju neīstenosim, jo kopš novembra pie mums strādā otrs valsts policists. Diemžēl darbību tikpat kā nejūt.»

Sarunas otrā daļā klātesošie centās apzināt iespējamās darbības virzienus stāvokļa uzlabošanai. Skolas direktors **I. Brusbārdis**: «Mēs visi esam ieinteresēti tiesiskajā kārtībā. Tās pamats ir likums, un Dundagas pagasta padome ir atbildīga, lai likumus ievērotu. Tā ir jautājuma viena puse. Otra puse: jāanalizē cēloņi. No mūsu sadraudzības pagasta Skovbo esam saņēmuši jauniešu politikas programmu. Tas ir viņu redzējums — vai pievilcīgi būt jaunam Skovbo? Dāņu programmā ir

ievērots pašreizējais stāvoklis, tas, ko pagasts vēlas panākt, un veids, kā pie vēlamā nonākt. Šo analīzi mēs varam aizgūt par paraugu un izstrādāt savu. Cik pievilcīgi būt jaunam Dundagā?

Manuprāt, daļai jauniešu šāda politika nemaz nav vajadzīga, jo viņi ir pašpietiekami, viņus iela nesaista. Otrā daļa ir tādi, kuri mācās un kuriem vajag atpūtas iespēju. Trešā daļa ir tie, kurus skar dzeršana, arī narkomānija, kuri daudzos pasākumos nemaz nepiedalīsies. Svarīgi uzziņāt pašu jauniešu domas.

Dāņu veikta aptauja (15 — 16 gadīgi jaunieši) liecina, ka huligānisms, zagšana un alkohola lietošana ir arī viņu nelaime.»

Kā uzsvēra vidusskolas pēdējās klases audzēkne **Kristīne Fogele**, jāveic anonīma visaptveroša jauniešu aptauja (ne tikai vidusskolēnu), lai uzzinātu viņu domas. Citi klātesošie jaunieši uzsvēra: uz vie-

tas grūti atrast darbu, tie, kas aizbrauc studēt, lielākoties Dundagā neatgriežas, pat studiju laikā reti atbrauc uz dzimto pusi.

Vidējās un vecākās paaudzes dundadzieki atgādināja, ka Dundagā tomēr ir samērā lielas iespējas. **Ivars Šleiners**: «Ja salīdzinu to Dundagu, kāda tā bija manā bērnībā, un pašreizējo, tad tagad ir Eldorado.» **G. Laicāns**: «Vispirms jāizskauz uzskats: mēs esam nabagi, neko nevaram. Atzišos, man savus bērnus grūti nākas pārliecināt par pretējo.» **Aina Pūliņa**: «Ir jāsāk no sevis! Ir taču iespējams piedalīties projektos, veidot takas, pārdot suvenīrus. Mums nav ne kurpniekmeistaru, ne pulksteņmeistaru.» 12. klases skolniece **Kristīne Fogele** iebilda: «Lai cik skaista apkārtnē, tā jauniešus nepiesaista.» Diemžēl kaut vai dažas konkrētas ieceres jeb pozitīvās programmas aizmetņus šajā tikšanās reizē no jauniešiem neizdevās dzirdēt. Pati Kristīne atzina, ka jauniešu kluba «Smaids» darbība apsīkusi, jo «nav citu jauniešu atsaučības, nekas viņus neinteresē».

Vakarskolas 12. klases audzēknis **Andris Freibergs** aizrādīja, ka brīvā laika pavadīšana reizēm maksā naudu, kas daļai liedz iesaistīties.

Pagasttiesas priekšsēdētāja **Daina Dēvita** ierosināja radīt darba grupu, kurā ietilptu pagasttiesas priekšsēdētāja, sociālais darbinieks, sociālais pedagogs, psihologs, iespējams, vēl kāds speciālists, un kas reizi mēnesī apspriestos. Skolas psiholoģe **I. Freimute** un **G. Laicāns** uzsvēra ģimenes lomu. Pēdējais ierosināja veidot ģimenes atbalsta centru.

Apspriedes noslēgumā klātesošie vienojās par konkrētu pasākumu: izpētot dāņu pieredzi, sadarbībā ar pagasta jauniešiem veikt visaptverošu aptauju, lai noskaidrotu jauniešu vajadzības un vēlmes. Aptauju apņēmās rīkot skolas sociālā pedagoge **Alfa Auziņa**. Tas būtu pirmais solis jauniešu politikas izstrādē Dundagā. Kā apspriedes nobeigumā sacīja **I. Šleiners**: pulkstenis ir uzvilks, un tas tikš mūsu istabā.

* Diemžēl policisti nepiedalījās — viens slimības, otrs mācību dēļ.

Uz paplātes neko nepienesīs!

Dundagas vidusskolas direktors **Imants Brusbārdis** savu bijušo audzēkni **Ari Jansonu** raksturo kā neparasti mērķtiecīgu jaunieši. Kādreizējais skolas parlamenta līderis ir viens no tiem, kura labo sekmju dēļ vidusskola saņēma pateicības vēstuli no Latvijas Lauksaimniecības universitātes. Brīvdienās Āris atbrauc uz Dundagu. Pagaidām. Mēs runājam par jaunību un izvēli.

— Es studēju LLU Meža fakultātes meža zinību specialitātē. Maniem vecākiem un arī man visa dzīve vairāk vai mazāk ar mežiem saistīta, mājas atrodas gandrīz meža vidū. Es likumsakarīgi izvēlējos šo ceļu. Mani vairāk interesē nevis mežizstrāde, bet audzēšana. Kad viss būs nocirsts, tad stādīs atpakaļ un taisni šādiem speciālistiem būs darbs. Apsvēru arī citas nozares, kur varētu labāk nopelnīt, bet paliku pie sava aicinājuma. No naudas vien neiztik. Visu laiku darīt darbu, kas nepatīk...

— Diezgan liels ideālisms...

— Jā. Bet kad tad vēl ideālistu atļauties?

— Kā iekļāvāties augstskolā — citā vidē?

— Es jau vidusskolas laikā pieradu dzīvot internātā. No sākuma gan likās, ka augstskolā visi tik gudri, tik gudri... Bet ar laiku apradu. Pirmajā kursā pietika kārtīgi apmeklēt lekcijas, tad *kojās* nevajadzēja daudz mācīties. Tagad gan citīgi jāstrādā pašam.

— Pēc gada būsiet bakalaura.

— Jā. Gibētu turpināt studijas maģistrantūrā un strādāt universitātē. Esmu paņēmis studentu sociālo kredītu. Ja strādāšu augstskolā, tad to daļēji dzēsīs.

— Vai ar kredītu dzīvošanai pietiek?

— Drusku papildus vajag. Piedalījos a/s *Latvijas finieris* izsludinātajā zinātnisko darbu konkursā tieši mūsu fakultātes studentiem. Es to aizstāvēju un dabāju *Latvijas finiera* stipendiju.

— Tātad arī papildus strādājat savā nozarē?

— Jā, es uzskatu, ka mērķtiecīgi jāspecializējas.

Darbojos arī fakultātes pašpārvaldē, studentu biedrībā *Salkonis*, dažādu kultūras pasākumu rīkošanā, sadarbojamies ar Meža darbinieku biedrību.

— Un tituls «Vicestudents»?

— Latvijas studentu apvienība rīko pasākumu *Gada balva*. Tur ir dažādas nominācijas — *Gada ķeža*,

Gada notikums, *Gada students* u.c. *Gada studentā* piedalījās 15 kandidāti no dažādām augstskolām, neklātienē vērtēja ikviena sabiedrisko un zinātnisko darbību. Trīs iekļuva finālā un piedalījās intervijās. Ja vinnētu, tad gūvums būtu stipri taustāms. Bet es izdarīju visu, ko spēju.

— Kāda 1990. gadu otrajā pusē bija vidusskolas dzīve?

— Mums bija jāiztur diezgan stingrs konkurss, lai iestātos. Man šķiet, ka tad jau ir notikusi noslāņošanās, jaunieši atrodas starposmā uz augstāko izglītību. Nav daudz tādu, kas meklē vieglas izklaides iespējas, kas eksperimentē ar savu veselību vai pat dzīvību.

— Latvijas lielo pilsētu vidusskolās narkotikas jau ir nelaime.

— Iespējams. Bet man tā neliekas. Varbūt gadījās laba klase.

— Tomēr šķiet, ka daļai vidusskolēnu pietrūkst pamatojuma.

— Grūti pateikt, kurā brīdī rodas motivācija darīt. Pirmie panākumi rosinā strādāt tālāk. Kā tikt galā ar neveiksmēm? Tas atkarīgs no gribasspēka.

Esmu pārliecināts: pilnvērtīgs cilvēks ir tikai tad, ja spēj vispārējās sakarības skatīties uz pasauli, un to dod augstskola.

— Kā dzīve iegrozijsies jūsu klasesbiedriem?

— Jā, katrā pagastā pa vienai.

— Cik daudz skolu jauniešu tajās piedalās?

— Apmēram trešā daļa — jaunieši vecumā no 13 līdz 18 gadiem. Tas ir par brīvu. Jāmaksā tad, ja skolēns vēlas ko īpašu.

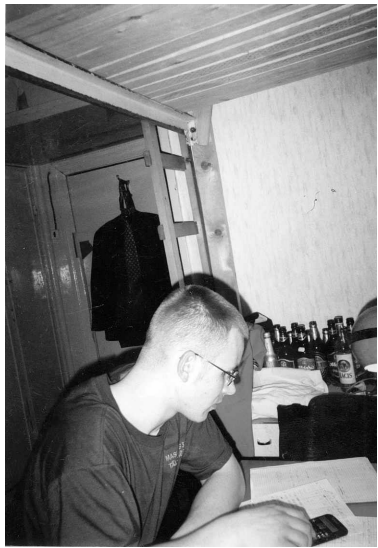
— Kā nodibināja brīvā laika skolas?

— Mūsu jauniešu skolai šogad aprit 60. Dānijas valdība nolēma dibināt šādas skolas Otrā pasaules kara laikā, kad obligāta bija 7 klašu izglītība un daudziem jauniešiem pietrūka zināšanu pat dāņu valodā un matemātikā. Šo skolu statusu iekļāva izglītības likumā. Mūsu politika ir tāda: darīt, nevis gaidīt, ka to kāds cits iesaka. Ja tas ir labi man, tad tas noderēs arī sabiedrībai.

— Kas ir Skovbo jauniešu lielākās problēmas?

— Alkoholisms 13 — 14 gadu vecu jauniešu vidū. Pirms dažiem gadiem pieņēma likumu par alkoholo-

— Beidzām gandrīz divdesmit. Lielākā daļa studē, tikai četri pieci nemācās.

Īsts students zina, ko un cik. Foto no Āra Jansona personiskā arhīva

— Un jūsu paša nākotnes redzējums?

— Vispirms maģistrantūra. Tālāk... Ja radīsies iespēja par pieņemamu atalgojumu darīt tikamu darbu, tad es tajā vietā dzīvošu. Mans

No dāņu viedokļa

Izmantojot izdevību, dāņu ciemošanās reizē uzdevu dažus jautājumus grupas vadītājam — pedagogam **Jorenām Blondam** — par interešu izglītību un pusaudžu problēmām Dānijā un no dāņu redzesviedokļa.

— Atgādiniet, kā aizsākās Skovbo un Dundagas pagasta draudzība?

— Pirms pieciem gadiem pirmo reizi piedalījās seminārā Talsos. Ar Dundagu jau bijām kļuvuši vēstulju draugi. Satikos ar jūsu pagasta vadītāju Gunāru Laicānu. Es kā skolas direktors vēlējos, lai sāktu draudzīties abu pagastu jaunieši. Šādas pieredzes nebija. Domājām, kā sākt, iesaistījām savu skolēnu padomi, lai viņi justu atbildību. Mums pašiem bija svarīgi saprast, cik gatavi esam runāt par demokrātiju. Mēs negribējām būt gudrie pamācītāji. Domāju, ka piecu gadu laikā esam mācījušies viens no otra. Jūsu skolēni

ir kļuvuši atraisītāki, labāk runā angliiski. Mēs priecājamies par jūsu tradīcijām. Šķiet, mākslā jums tās ir dziļākas. Mēs laikam vairāk pievēršamies materiālajai pusei.

Skovbo pagastā ir 14 000 iedzīvotāju. Mūsu skola nav vispārīzglītojoša mācību iestāde, bet interešu izglītības jeb brīvā laika skola, kur mācās 375jaunieši no citām skolām. Piedāvājam 40 priekšmetus, piemēram, dzimto valodu (ja grib to pādzīlīnāt apgūt) un svešvalodas, matemātiku, motokrosa pulciņu, foto-pulciņu utt. Tas ir brīvprātības princips. Fotopulciņā darbojas 102 skolēni, tā ir lielākā fotoklase Dānijā, un 98 % ir meitenes, kuras saista tieši portretfoto. Bērni īpaši nedomā par nākamo profesiju, bet nāk patikas dēļ, iepazīstas ar tehnisko pusi. Meitenes īpaši piesaista mākslinieciskums.

— Vai šādas skolas ir Dānijā raksturīgas?

la tirdzniecības ierobežojumiem jauniešiem. Gan veikalos, gan diskotēkās alkoholu, arī alu, var dabūt tikai jaunieši, kas ir vecāks par 18 gadiem. To stingri uzrauga.

— Vai tas nozīmē, ka narkotikas jūs tik ļoti neuztrauc?

— Dānijā ir izplatīts hašišs. Pēdējie pētījumi liecina, ka divas trešdaļas jauniešu ir vismaz mēģinājuši smēķēt *zāli*. Tā ir problēma un būs arī turpmāk. Piedāvājums ir liels. Daudzi jaunieši uzskata, ka kokaīns, amfitezamīni, ekstazi tabletes u.c. var aizstāt alkoholu.

— Kā jūs darbojaties pret to? Kas notiek skolās?

— Cenšamies informēt. Veselības ministrija izdod bukletus, īpaši skoloti lietpratēji vada stundas, stāsta par narkotisko vielu iedarbību un sekām. Mēs nevaram pasargāt no pamēģināšanas, un es neesmu pārliecināts, ka problēmu atrisinās pilnīgs aizliegums. Tas rada vēlmi to

tēvs te atnāca 1980. gados, bet es nejutu tik lielu saistību ar šo pusi, lai teiktu: jā, es noteikti te atgriezšos.

— Tā rīkojas daudzi.

— Protams, jo cilvēks daudz ieguldījis savās mācībās.

— Daļa jauniešu saka: te nav ko darīt brīvajā laikā!

— Tad jājaudā: ko jūs gribat darīt? Kam jābūt? Var nodarboties ar sportu, apmeklēt diskotēkas, var datorā mācīties dažādas grafiskas un teksta lietas, var sadarboties ar Ornitoloģijas biedrību, zīdītājdzīvnieku pētnieki meklē palīgus... Mēs ar skolasbiedriem spēlējam basketbolu, dambreti, mēs negarlaikojamies.

— No jauniešiem izskan pārmetums: mums neko nepiedāvā!

— Manuprāt, tieši jauniešiem jā-saka: es gribu to un to, un tad var skatīties, vai pašvaldība vai kāds cits to spēj nodrošināt vai palīdzēt. Vai Vaira Kamara joprojām strādā?

— Jā. Viņa ir aizsākusi teātra sportu, kas tiešām spēj aizraut jauniešus.

— Jā, tā ir lieliska improvizācijas skola!

Es sevi vēl varētu pieskaitīt pārējas paaudzei, kam asinīs pārliecība, ka visu pienesīs uz paplātes. Tā nebūs! Pamazām jāapzinās, ka pašam par visu ir jācīnās.

pārkāpt. Jābūt ļoti stabilam, lai atteiktos. Tā ir sabiedriskā problēma, un audzināšana ir jāsāk ģimenē.

— Tā domājam arī mēs. Bet Dānijā droši vien nav tik daudz nelabvēlīgo ģimeņu kā Latvijā, jauniešiem ir krietni vairāk iespēju lietderīgi pavadīt brīvo laiku. Kur jūs saskatāt negāciju cēloni?

— Turībai nav tik lielas nozīmes, izšķirīgās ir rūpes par bērnu. Parasti ģimenes Dānijā ir ļoti aizņemtas: abi vecāki strādā pilnu slodzi, bieži vien ilgu laiku pavada ceļā — 10 — 12 stundu dienā ir prom no mājām. Vakarā pārved bērnus, gatavo vakariņas, paēd un tad jūtas tik noguruši, ka skatās televīziju. Diena pagalam! TV būtu jāaizstāj ar kopīgām sarunām, darbiem un spēlēm. Bet dzīve ir aizņemta un turpmāk būs vēl mazāk laika.

Autors izsaka pateicību Austrai Auziņai par palīdzību tulkojot.

Par lappusi rūpējās Alnis Auziņš

Ne no maizes vien

Liieldienas un latviskās ieražas

Pēc Meteniem nāk Liieldienas. Šie svētki iezīmē gavēņa beigas. Tad kar šūpoles un šūpojas, lai aug lini un kaņepes. Liieldienas ir Lielā diena, tomēr latvieša gada virsotne ir Ligo vakarā. Kad Liieldienas pagājušas, gaida nākamos svētkus — Jurgus.

Turpretī kristīgajā Baznīcā Liieldienas, Kristus augšāmcelšanās, ir tās lielākie un nozīmīgākie svētki. Liieldienu ritā dievnamos sludina, ka visi tumsas spēki, ļaunums un grēks ir uzvarēts. Pasauli apgaismo augšāmcelušais Kristus, kurš ir miesā piecēlies no miroņiem.

Kā latvietim saprast kristīgās Liieldienas? Latvieša dievatziņā Liieldienas tiek tvertas fiziski, ķermeniski — šūpojoties, ēdot olas un dzerot alu. Iespējams, ka latviešu mentalitātei nav raksturīgi sēdēt baznīcas solā un klausīties sprediķi par Augšāmcelšanos. Tas šķiet pārāk nesaistīti ar reālo pasauli. Vēsts par Kristu, kas ir augšāmcelies no mirušajiem, latvie-

tim liekas abstrakcija. No šī viedokļa raugoties, vienīgais veids, kā piedzīvot Liieldienas, ir fizisks un ķermenisks. Par to teikts šajās rindās: «*Ko es došu bāliņam/ Par šūpoļu kārumiņū/ Vista olu nedējusi,/ Māte raušu necepusi.*» (LD 32264) Augšāmcelšanos latvietim grūti saprast bez šūpošanās un miesas atdzimšanu no nāves — bez olu ēšanas.

Lai šīs pārdomas nebūtu vienīgi teorētiskas, piedāvāju vēl dažas tautsdziesmas. Lūk, dziesma, kas runā par Liieldienām, kuras iezīmē gavēņa beigas: «*Vai, vai, Liieldiena,/ Tavu garu gavēņu!/ Apēdu māmiņai/ Trīs pūri kaņepu,/ Trīs pūri kaņepu,/ Deviņus pīrāgus,/ Šos garus gavēņus/*

Gavēdama.» (LD 32236) Līdzīga doma izteikta dziesmā Meteņu noskaņā, sūkstoties par gavēņa pliekano ēdienu: «*Ej projām, Metenī!, Ar to miežu plācenīt;/ Man atnāks Liieldieniņā/ Ar baltām(i) olināmi.*» (LD 32213) *Protams, ka Liieldienas latvietim nav iedomājamas bez šūpolēm un alus:* «*Nāc, māsiņa, kad nākdama,/ Nāc Liieldien uz brāļiem:/ Liieldien brāļi alu dara/, Liieldien kāra šūpulītes.*» (LD 32287) Par šūpoļu kāršanu meita puisim dod ziemā pagatavotos rokdarbus: «*Ko es došu, ko es došu/ Šūpolišu kārējām? Došu cimdus, došu zeķes,/ Līdz zemītei linu kreklū.*» (LD 32265)

Ko tautsdziesmas grib pateikt par Liieldienām, kad tās piemin upi vai jūru? Iespējams, ka ūdens latvieša izpratnē ir robeža, kur saaužas kopā nāves un dzīvības pavedieni. Šūpoles nedrīkst kārt jūras malā:

«*Kar, bāliņ, šūpulīti,/ Nekar jūras maliņā:/ Trūkst virvīte dārdēdama,/ Krīt māsiņa jūrīņā.*» (LD 32258) Šūpoļu vieta ir aiz upītes kalniņā starp sudraba ozoliem.

Ir jāatzīst, ka modernajā laikmetā kristīgās vērtības tiek aizmirstas tāpat kā latviešu ieražas. Cilvēks ir zaudējis spēju pasauli saprast ar simbolu starpniecību. Dabas tēlu un līdzību valoda informācijas tehnoloģiju un bioķīmijas laikmetā kļuvusi sveša.

Mūsdienu cilvēkam ir par maz īstas garīgas un fiziskas saskarsmes. Ne tikai televizors un dators notrulina spēju pasauli piedzīvot fiziski. Ļoti pietrūkst patiesas savstarpējas cilvēciņas un iejūtības. Vai esam aizmirsuši, ka Augšāmcelšanās ir arī fiziska un ķermeniska? Kā lai to piedzīvojam tagad? **Vienīgi Liieldienu vēsts par Augšāmcelšanos fizis-**

kajā miesā ir tā, kura spēj nojaukt uzcelto robežu starp Dievu un cilvēku. Mūsdienu cilvēks ir kā neticīgais Toms, kuram jāieliek roka Kristus rētās: «*Stiep šurp savu pirkstu un aplūko Manas rokas un dod šurp savu roku un liec to Manos sānos, un nesi neticīgs, bet ticīgs!*» (Jņ. 20, 27) Liieldienas piedzīvojam fiziski tad, kad Dievs ir novēlis smago akmeni no tumšā dzīves kapa, kurā esam ieslodzījuši savu dvēseli un miesu.

Tātad šūpošanās un olu ēšana visnotaļ ir laba, jo atgādina, ka esi dzīvs cilvēks un nevis garīgi un fiziski miris. Tomēr noteicošais Liieldienās ir kas cits — ticība uz Kristu, kas ir augšāmcelies no miroņiem. Visiem svētīgas Liieldienas! Kristus ir augšāmcelies! Patiesi augšāmcelies!

Mārcis Zeiferts,
Dundagas evaņģēliski luteriskās draudzes mācītājs

Ekotūrisms Slīteres nacionālajā parkā un citur

2002. gads ir pasludināts par starptautisko ekotūrisma gadu. Ko nozīmē šis jēdziens?

Par ekotūristu mēs varētu uzskatīt ikvienu, kurš ceļo ar kājām, ar velosipēdu, zirga mugurā, nenodarot pāri videi. Taču ar to vien nepietiek.

Vienā no ekotūrisma definīcijām teikts, ka **ekotūrisms** ir «ceļošana ar atbildības sajūtu, kuras pamatā ir rūpes par dabu un vēlēšanās vairot vietējo iedzīvotāju labklājību». Ja atceramies, ka tūrisms visbiežāk balstās uz dažādām dabas un kultūras vērtībām, tad šāds tūristus varētu uzskatīt par ideāliem. Vai daudz mums tādu? Baidos, ka pašlaik ar ekotūrismu izprotam ceļotājus, kas *zina savas tiesības* iepazīties ar iespējami mazpārveidotu dabas un kultūrvidi. Tas pieprasa vidi ar *kvalitātes zīmi*, kāda vēl gan atrodama daudzviet Latvijā, bet visbiežāk dažādās īpaši aizsargātās teritorijās.

Ekotūrisma**m visgrūtāk novilkt precīzas robežas** — kur tas sākas un kur beidzas. Mums bieži trūkst īstas skaidrības gan par vides kvalitāti un vērtību, gan vēl jo vairāk — par paša tūrista izpratni un mērķiem. Ja teritorija nav atbilstoši iekārtota un gatava dabai ļoti tuvām nodarbēm vai ja labiekārtojuma līmenis netiek pienācīgi uzturēts, tad tūrisms var nodarīt lielu postu videi. Gadās arī, ka vārdu «ekotūrisms» izmanto tikai kā mārketinga triku.

Var arī jautāt, kas nodara lielāku ļaunumu — tūkstošiem tūristu, kas

pavada savas brīvdienas labi saplānotā tūrisma vietā, kur bojājums tiek vairāk vai mazāk iegrožots, vai arī neliels daudzums tūristu, kas dodas uz attālu un trauslu dabas vidi, kur gan flora, gan fauna un varbūt arī vietējie iedzīvotāji ir ļoti jūtīgi pret šādu ietekmi no ārienes? Un kāpēc gan par ekotūristu nedēvēt cilvēku, kurš ieradies uz konferenci (to varētu saukt par konferenču tūrismu) un reizē ievēro ekotūristiem atbilstošus principus pret vidi, kur viņš uzturas? Pat ja tā būtu pilsētvidē. **Slīteres nacionālajā parkā** (SNP) ekotūrisma aktivitātes uzsāktas tikai 2000. gadā, jo agrāk rezervāta galvenie uzdevumi bija aizsargāt dabu, kontrolēt vides norises un zinātniski izpētīt. Šie uzdevumi ir spēkā arī tagad, taču vienlaikus meklē iespējas parku padarīt pieejamāku **patiesiem dabas draugiem** un zinātkāriem interesentiem. Apmeklētāji var iepazīties ar daudzām izcīlām gan Latvijas, gan Eiropas nozīmes dabas vērtībām.

Statistika rāda, ka vairākums tūristu izmanto firmu pakalpojumus, braucot cauri SNP teritorijai ar *bussiem* un pakavējoties tikai dažos populārākajos apskates objektos. Turklāt parasti šie apmeklējumi ir kāda vērienīgāka ceļojuma sastāvdaļa, kad daudz jāpagūst īsā laika posmā. SNP būtu jāpalielina piedāvājums, radot cilvēkiem plašākas izvēles iespējas.

Lielākā daļa pašreizējo tūrisma objektu ir jau **tradicionālas** ekskursantu **apmeklējuma vietas**. Un ne velti, jo tās nenoliedzami ir starp savdabīgākajām un interesantākajām vietām ne tikai Latvijā. Te minams ļoti populārais Kolkas rags, Slīteres Zilo kalnu krauja, arī jau izsenis atzītie kultūrvēsturiskie objekti — Kolkas baznīcas, Līvu tautas nams, Mēra akmeņi u.c.

Slīteres nacionālais parks var lepoties ar krāšņu piedāvājumu buķeti un straptautisku potenciālu. Atsauciet atmiņā kaut vai šādus raksturojumus — Baltijas jūras ģeoloģiskās vēstures muzejs, liela dabas daudzveidība, brīvdabas meža muzejs, putnu atbalsta bāzes u.c.

Tūrists var **palūkoties** uz to **no attāluma**, vērojot ainavas no Ēvažu stāvkrasta Rīgas līča pusē un Kolkas raga smailē. Un kur tad vēl Baltijas ledus ezera senkrasta kāple, pie kuras kājām guļ viss šejienes piejūras līdzenums ar Undzavas mežu biežņu! Ja ar to vēl par maz un gribas atklāt vēl tālākus apvāršņus, kas iestiepjas igauņu zemē, tad jākāpj Slīteres bākā — turpat senkrasta korē.

Ja gribas visu **redzēt no iekšpuses**, var noligt gidu un doties pastaigā pa Slīteres dabas taku vai vienoties par kādu citu maršrutu. Velotūristiem vispiemērotākais ir meža ceļš, kas piekrastes ciemos savēris kā plekstes uz šnores. Šie ciemi vēl glabā zvejnieku saimniekošanas tradīcijas un noskaņas. Daudzviet teritorijā

tās skan vairs tikai somugru izcelsmes vietvārdos: Dižjārikšgangars, Laigāviga, Žonakvalks, Sklandso purvs...

Lai saprastu, cik tūrisms SNP atbilst un atbildīs parka esības mērķiem, nepieciešama uzraudzība. Te kā ekotūrisma lietderīga sastāvdaļa talkā nāk parka datu bāze par dabas un cilvēka savstarpējo mijiedarbību norisēm, kas uzkrāta ilggadīgos pētījumos jau Slīteres rezervāta pastāvēšanas laikā.

Īpaši piedāvājumi Slīteres dabas taka (kopgarums — aptuveni 1,2 km) nesen izveidota ekskursantu apmeklējumiem un pašlaik kalpo kā viens no galvenajiem intereses piesaistītājiem (kopā ar Slīteres bāku). Tā atrodas «Vecā dabas pieminekļa» teritorijā jeb vecākajā SNP aizsargājamā daļā (kopš 1921. g.), kas ilgu laiku tūristiem nebija pieejama. Izstaigājot taku, rodas priekšstats par šīs parka daļas jeb Slīteres rezervāta raksturīgākajām dabas sabiedrībām, to skaitā Eiropas nozīmes retajiem biotopiem, kā senkrasta nogāzes meži, minerālvielām bagātie avoksnāji, kaļķainie zāļu purvi, pārmitrie platlapju meži u.c.

1849. g. no laukakmeņiem celtā **Slīteres bāka** — otra vecākā saglabājusies navigācijas būve Latvijā (aiz Ovišu bākas) — kalpo kā skatu tornis. Pakāpšanās sanāk diezgan iespaidīga, jo 26 m augstais tornis atrodas uz Zilo kalnu kraujas, kas pie celtnes pamatiem sasniedz 76 m virs jūras līmeņa.

Trēkne plešas vienlaidus biezumā, sedzas kā ar segu ka zemes virsu. Virsa... virsa... virza. Zemei zaļais segums pa **virsu** — **virza**.

Radusies saistījumā ar zemi un tās auglību, «trēknes» vārds tāds pasmagnējs, bet «trēknes» līdzinieks (sinonīms) «virzas» vārds apliecina zemes virsā zāles greznumu, vizēt viz kur rasas vizma.

Abas nezāles — ciesa un trēkne jeb vārpata un virza — izrādas arī zāles ar ārstnieciskām spējām. Par šīm spējām iznāktu cits stāsts.

Par dažiem nezāļu vārdiem rakstot, jāmin vēl **jukš** un **jukšiņ** — gan tie lielie garie gandrīz metru dziļām saknēm un durstīgāsm lapām, gan mazie un mazākie no tās pašas sugas. Manuprāt, jukšiem un jukšiņiem vārdi doti asprātīgi, parādot zināmu

attieksmi pret šiem aslapaiņiem. Raugi! Jukšu un jukšiņu sēklas kā jukušas juku jukām jūk jukumā un mukšus mūk projām plašumā piezemēties, digt un augt vēl kur tālāk... tālāk vairāk un vairāk, pa bariem vien uz vietām apmetoties.

«Jukšu» un «jukšiņu» vārdi pazīstami galvenokārt Ziemeļkurzemē. Vidzemnieki brīnās, ka te mēs **usnes** saucam par jukšiem un jukšiņiem.

Ja nopietni ieklausītos, kā Dundagas pagastā ļaudis tagad runā, vai dzirdētu sakām: ciesa, trēkne, jukši, jukšiņi (ciēs, trēken, jukš, jukšiņ)? Vispār. No ieklausīšanās runā varētu rasties valodas apraksts jeb aprakstījums un secinājums. Katrā ziņā tas izdotos tiem, kas ļaudis tur apgrozās.

Vilma Vēberga

Par dažiem nezāļu vārdiem

Ziemeļkurzemniekiem ir nezāļu vārdi, ko veidojuši seni tautas valodnieki — dzejnieki, būdami labi vērotāji un spriedēji, kad nākušī saskarē ar augiem.

Ciesa (*ciēs*) — **cieta** nezāle. Kāpēc cieta? Tāpēc, ka ciesaī (ciēse) augsnē ir cietas, ložņājošas saknes kā tādi balti kalti zobeni. Ciesas (ciēs) zemes ložņas saknes drīz piesakņo zemi un uzsūc no zemes kultūraiņiem dotās vielas tā, ka zemkopja sētiem un stādītiem jānīkuļo vai jāiznīkst. Ciesa ir dīkti (ļoti) dzīvelīga. No mazas saknes daļas tā ataudzē garas ložņātājas. Tās virzās zemē uz dažādām pusēm un barojas ar zemes labumu. Ar lielām mokām (pūlēm) izravētu ciesu (ciēs) ja iemet nezāļu čupā saptīšanai, ciesa tur sāk augt un zaļot. Ar ciesu (a ciēs) tomēr galā jātiek. Tāpēc ciesu (ciēs) atšķir no ci-

tām nezālēm, lai saulē izžūst un sakalst! Tad uguni klāt. Lai uguns aprij cieto nezāli ciesu!

Ja ciesaī (ciēse) ļauj augt kādā zāles laukā, tai plaukst vārpas, jeb ciesa **vārpo**. Vērojot vārpošanu cieras laukā, ciesaī radies kaut kur otrs vārds «**vārpata**». Tas rakstīts zinātniskos rakstos, un tas dzirdams citurienes ļaužu runā. Varbūt zinātnieki «ciasas» vārdu nav zinājuši, un ar laiku «vārpatas» vārds uzskatīts par atbilstošāku rakstu valodai. Daīlliteratūrā ir citādi. Rakstniece Anna Brigadere kādā savā lūgā attēlotajai kalponei devusi Ciesas vārdu. Kā sauc lugu? Kāds tai un vēl citai rakstnieces lugai saistījums ar Dundagu?

Par zaļu pat vēl zaļāks

Atkal dāņi Dundagā!

No 8. līdz 11. martam Dundagā viesojās mūsu draugu pagasta — Skovbo komūnas — skolēni un skolotāji.

Īpašs bija pirmais vakars pili. Ciemiņi aplūkoja terasi un angļiski noklausījās pils vēsturi — par celtnes degšanu, atjaunošanu, vidusskolu, kā arī teikas par akmeni pils sienā un Dundagas vārda izcelsmi. Izējot pa lielajiem pils vārtiem, mūs sagaidīja rūķi, kuri tik lēti nemaz negribēja laist cauri. Pa ceļam uz Mākslas un mūzikas skolas mūzikas nodaļu dāņu skolēnam Madam vajadzēja parādīt savu māku gītārspēlē, tad tikām tālāk uz priekšu. Divas meitenes tautastērpos it veiksmīgi skoloja dāņus latviešu tautas dejās. Nākamais rūķu pulciņš mūs sagaidīja mākslas nodaļā. Pēc tam zālē

klausījāmies teiku par Zaļo jumpravu, līdz jumprava — pilnīgi dzīva un zaļa — iekāpa pa logu! Aprunājušies ar katru ciemiņu, negaidītā viešņa apsveica dāņu skolotāju Hannu dzimšanas dienā, bet rūķi nodziedāja «Sveiks, lai dzīvo!». Torte, svečītes, ziedi... Bet Zaļā jumprava pa burzmu pamanījās atkal pazust. Pēc kāda laiciņa pili ieradās arī Laičāna kungs, lai sveiktu jubilāri un visus pārējos. Tā beidzās šis vakars, kad gaisā atkal uzvirvoja rūķi un Zaļās jumpravas klātbūtne. Paldies Dundagas pagastam, Mākslas un mūzikas skolai un pils darbiniekiem par atbalstu un čaklajām rūķu meitenēm par atsaucību galda klāšanā!

Bet, lūk, ko domāja ciemiņi.

Kristīna: «Esmu šeit ceturto reizi. Bija jauki dzirdēt teikas par

Dundagu, patika rūķišu apsveikums Hannai.» Nikola: «Man patika rūķiši, un es domāju, ka Zaļajai jumpravai bija ļoti auksti, kad viņa stāvēja aiz loga.» Mads: «Tas bija aizraujoši, visi rūķi bija ļoti smieklīgi. Es nobijos, kad nodzisa gaismas.» Kristofers: «Zaļā jumprava un rūķiši bija jauki. Tas bija lieliski, ka Mads spēlēja ģitāru. Hannas dzimšanas diena bija vienreizēja!» Stefānija: «Man patika šovs ar mazajiem rūķiņiem un uzdevumi Mākslas skolā.» Natali: «Bija lieliski jūs atkal redzēt.» Hanna: «Šo dzimšanas dienu nekad neaizmirsīšu! Pirmo reizi man bija tik daudz ziedu, un kur nu vēl rūķi un Zaļā jumprava!»

*Diāna Fridrihsone,
12.a klases skolniece*

Raibs kā dzeņa vēders

«Grodmaņi» aicina

Tā laikam ir — labs pievelk labu. No marta vidus blakus Jaunajai aptiekai pagasta centrā glīti sapostā naminā atvērts veikals «Grodmaņi», kurā var iegādāties mājturības preces, parfimēriju un vēl dažādas ikdienā nepieciešamas lietas.

«Grodmaņu» skatlogs nedēļu pēc veikala atvēršanas joprojām pilns ar ziediem. Tos, labu vēlot, sanesuši dundadznieki. Nebijis notikums mūsu pusē! Vai kādam garāmgājējam nešķiet, ka atvērts jauns ziedu salons? Tā vaicāju veikala īpašniecei **Rasmai Dinsbergai**.

— Tiešām, daudzi nāk pirkt puķes, man jāatvainojas... Domāju, ka cilvēki, dāvinot ziedus, pauž prieku par vēl vienu sakoptu vietu. Mēs šo mājiņu posām divus gadus. Abi ar vīru sākām pirms sešiem gadiem «Dailradē». Nebija darba, kaut ko vajadzēja izdomāt! No vecāsmātes nopirku mežu. Tāpēc arī veikalam nosaukums «Grodmaņi» — tāds pats kā saimniecībai. Atvērām jauno veikalu 13. datumā, es neesmu mānītiģa. Pircēji nāk.

A. A.

Mana dvēsele ilgojas un tvīkst pēc tā Kunga pagalmiem, mana sirds un mana miesa skaļi gaviļē pretī dzīvajam Dievam. (Psalms 84:3)

Šos vārdus no Dāvida psalmiem **Haralds Anzenavs** bija izvēlējies pirms nepilniem diviem gadiem baptistu baznīcas piecu gadu jubilejas svinībās, tagad ar tiem sveicam pašu baznīcas cēlāju 75 gadu šūpuļsvētkos!

Sarmīte Zumberga

P.S. Plašāku rakstu sk. nākamreiz. — *Red.*

D u n d a g a s p i l s r ū ķ ī š u p a d o m e s i z d e v u m s

ZALĀ JUMPRAVA

Nr. 1(1)

2002. gada 1. aprīlis

Kājiņas krustām!

Kā zināms, balsojot par pagasta jauno budžetu, tika pieņemts vēsturisks lēmums: pieautostas tualetei nepielikt ne pirkstiņa. Dažos karstprātīgos iezemiešos tas uzjundījis neapmierinātību. Ar vēsu galvu izsverot visu «par» un «pret», kļūst pilnīgi skaidrs: vecās tualetes atstāšana ir nesalīdzināmi tālredzīgāka un izdevīgāka par jaunās izbūvi. Lūk, tikai dažī apsvērumi.

Tātad vecā tualete atstāta tāpēc, ka...

* ...būtu noziegums sagraut aizgājušā laikmeta santehniskās arhitektūras paraugu — iespējams, vienīgo atlikušo šāda veida liecību Baltijas reģionā;

* ...žēl iznīcināt kultūrvēsturiskos uzrakstus, kas vairākus gadu desmitus grezno namiņa iekšsienas...

* ...namiņš kalpo kā rosinājums pagasta jaunajiem literātiem. Kāds ļoti ievērojams latvju poēts veltījis it garu dzejojumu... atejai. Varbūt arī Dunda-

gas pieminekļis rosina tamlīdzīgas gara aktivitātes, kaut vai sinonīmu rindas radīšanu. Piemēram, ateja, tualete, vaterklozets, hauzīte, havaja, žanis, mazmājiņa, ķemertiņš, sirdsmājiņa...

* ...aiz humāniem apsvērumiem pret Talsu ielas 12. mājas iedzīvotājiem, kas gadu gadiem raduši izmantot pieautoostas iestādījumu, jo pašu mājā tualetes nav. Jaunā, iespējams, eīrotualate, varētu būt par maksu, un tas būtu netaisni pret minētā nama iedzīvotājiem. Brīsele mūs nesaprastu...

* ...Dundaga nodibinās draudzību ar Deli pilsētu (Indijā). Indieši, kas visu dabisko raduši kārtot dabiski uz ielas, pie mums jūtīšies kā mājās...

* ...VSPC grib tuvināties ar tautu, rikojot atvērtās tualetes dienas pēc slīdgrafika: nepāra darbdienās no plkst. 9 līdz 13, pāra darbdienās no 13 līdz 17, katru otro sestdienu no 15 līdz 17. Iespējams abonements.

U. Ņitazs

Žetonu vakars Dundagas vidusskolā

Marta pirmajā dienā skolā notika žetonu vakars — skaistas kleitas, direktora runa, dziesmas, žetoni, apsveikumi un arī neliels satraukums.

Abas klases, to audzinātājas un skolas karogs saņēma žetonus, kā jau katru gadu. Divpadsmitie bija pacentušies, visu varēja labi dzirdēt un redzēt.

Pagājušā gada žetonu vakara tēma bija «durvis», šoreiz neparastāka — «spogulis». Gudras domas mijās ar dziesmām un atziņām. Es uzzinā-

ju daudz jauna un interesanta par mums visiem mājās esošo spoguļi.

Apsveica pirmā, desmitā un vienpadsmitā klase. Pirmā klasīte dāvināja pamācošu, vienpadsmitie — jautru, bet desmitie — nopietnu dziesmu.

Visu noslēdza paši divpadsmitie, nodziedot labi pazīstamo «Prāta vētras» dziesmu «Spogulīt, spogulīt».

Skatītāju aptauja liecināja, ka visiem pasākums bija patīcis.

Laura Rozenberga, 10. klases skolniece

Latvieši un dāņi vienā avīzē

9. un 10. martā Dundagas un Skovbo (Dānija) skolēni kopīgi veidoja avīzīti «Friendship» («Draudzība»). Mazliet piepalīdzēja arī skolotāji un «Dundadznieka» redaktors.

Lai darbs veiktos raitāk, skolēni sadalījās četrās grupās, un katra darināja vienu avīzes lapaspusi. Ikviena grupa pati izvēlējās, par kādu tēmu rakstīt. Tās bija draudzība, brīvais laiks, skola.

«Kurzemīte» neslinko

6. februārī pirmo reizi rīkojām jauno talantu konkursu «Dunduriņš» — pasākumu bērniem kopā ar vecākiem. Tajā piedalījās 34 bērni. Skanēja dziesmas un dzejoļi, anekdotes un teikas, bērni rādīja tērpus un frizūras, viena meitene spēlēja klavierēs. Visi saņēma diplomus un suvenīrus — pašdarinātus dundurus. Arī konkursu vadīja agri no ziemas miega pamodies dunduriņš — audzinātāja Rudīte.

14. februārī svinējām Valentīndienu. Bērnu diskotēkā visi dejoja un rotālējās sarkanos tērpos.

Lieldienas atzīmēsīm 2. aprīlī ar leļļu teātra izrādi «Kā garausis olas dēja» (režisore Rudīte, lelles darbi-

nās audzinātājas). Svētku pasākumi notiks arī katrā grupā.

Aprīļa nogalē putnu nedēļā katrā bērnudārza grupa uzzinās daudz jauna, bērni vēros putnus arī dabā.

19. aprīlī mūsu darbinieces Talsu 2. vidusskolā piedalīsies gadskārtējā rajona pirmsskolas skolotāju konferencē.

Savukārt **no Lieldienām** veikalos «Gabriēla» (pārtikas nodaļā), «Pēlītes», «Tonuss» un ārstes G. Skujiņas uzgaidāmajā telpā būs aplūkojami «Kurzemītes» bērnu zīmējumi un aplieģējumi.

*Anda Budreika,
pirmsskolas izglītības iestādes
«Kurzemīte» vadītāja*

Dundagas ev. lut. baznīcā

•Lieldienu dievkalpojumi svētdien, 31. martā, pulksten 6 un 16.

•Iesvētes mācības sāksies ceturtdien, 4. aprīlī, pulksten 18.30 Svētdienas skolas telpās. Kristības 29. jūnijā, iesvētības 30. jūnijā.

•Draudzes locekļu pārreģistrācijas anketas var saņemt pirms vai pēc dievkalpojumiem. Tuvākas ziņas pa tālr. 42795.

•Lasiet «Draudzes Vēstis» *Inter-net*: www.dundaga.yo.lv

Daces Čoderas zīmējumi

«Dundadznieks» nr. 3(5)
2002. gada marts.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī.

Redakcijas adrese: Dundagas pagasta bibliotēka, Talsu iela 7, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: mob. 9162130, darbā 42331, epasts: alnis@dundaga.lv), Rudīte Balķīte, Imants Brusbārdis, Dace Čodera, Gunārs Laicāns, Aivars Miška, Alanda Pūliņa, Dace Rumpe.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegušī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervejamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 600 eks.